İÇİNDEKİLER

Hamd, yalnızca Allah'adır.Salât ve selam, kendisinden sonra Peygamber gelmeyecek olan Muhammed'e, âilesine ve ashâbına olsun.

Doğru İnanç, İslâm dîninin aslı ve şeriatın esâsı olunca, konferans[1] konusunun bu olmasını uygun gördüm.

Kur'an ve sünnetten şer'î delillerle sâbittir ki söz ve fiiller, doğru inançtan sâdır olursa, geçerli olur ve kabûl görür.Eğer inanç doğru olmazsa, bu doğru olmayan inançtan sâdır olan söz ve fiiller de boşa gider.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

{وَمَن يَكْفُرْ بِالإِيمَانِ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهُ وَهُوَ فِي الآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ}

[سورة المائدة من الآية :٥]

---

[1] *Elinizdeki bu kitap, Abdulaziz b. Baz-Allah ona rahmet etsin- tarafından verilen "Doğru İnanç ve Bu İnanca Aykırı Olan Şeyler" adlı konferanstan derlenerek kitap haline getirilmiştir. (Mütercim)*

"Her kim,îmânı(n esaslarını) inkâr ederse, ameli boşa gitmiştir.Ve o âhirette hüsrana uğrayanlardan olacaktır."[1]

Başka bir âyette şöyle buyurmaktadır:

{وَلَقَدْ أُوحِيَ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ لَئِنْ أَشْرَكْتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ}[سورة الزمر الآية :٦٥]

"(Ey Muhammed!)Sana ve senden önceki peygamberlere şöyle vahyedildi:Allah'a (başkasını) ortak koşarsan muhakkak ki amelin boşa çıkar.(Dünya ve âhirette helak olup) hüsrana uğrayanlardan olursun."[2]

Bu anlamda pek çok âyet vardır.Allah'ın apaçık kitabı Kur'an-ı Kerîm ve O'nun emîn elçisinin-*Rabbinden en faziletli salat ve selam O'nun üzerine olsun*– sünnetinin gösterdiği gibi "Doğru İnanç", Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, âhiret gününe,kaderin hayır ve şerrine îmân etmek şeklinde özetlenmektedir.

Allah'ın azîz kitabı Kur'an ile indirdiği ve elçisi Muhammed-*sallallahu aleyhi ve sellem*- ile gönderdiği bu altı esas, doğru inancın temelidir. Îmân edilmesi gereken gayba ilişkin şeylerle Allah ve Rasûlünün haber verdiği her şey,

[1] *Mâide Sûresi:5*
[2] *Zümer Sûresi: 65*

bu altı esastan çıkmaktadır.Kur'an ve sünnette bu altı esasın delilleri pek çoktur.

Bunlardan bazıları şunlardır:

{لَّيْسَ الْبِرَّ أَن تُوَلُّواْ وُجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَـكِنَّ الْبِرَّ مَنْ آمَنَ بِاللّهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ وَالْمَلآئِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ} [سورة البقرة من الآية :١٧٧]

"Allah katında, (namazda iken Allah'ın emri olmadan) doğu veya batıya yönelmeniz iyilik değildir.İyiliğin her türlüsü, o kimsenin yapmış olduğu iyiliktir ki Allah'a, âhiret gününe,meleklere,kitaplara ve peygamberlere îmân eder."[1]

{آمَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِن رَّبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلآئِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ}[سورة البقرة من الآية :٢٨٥]

"Rasûl (Muhammed-sallallahu aleyhi ve sellem-) Rabbinden indirilene îmân etti.Müminler de îmân ettiler.Onlardan her biri Allah'a, meleklerine, kitaplarına ve peygamberlerine îmân ettiler."[2]

---

[1] *Bakara Sûresi:177*

[2] *Bakara Sûresi:285*

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ آمِنُواْ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَى رَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِيَ أَنزَلَ مِن قَبْلُ وَمَن يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَمَلاَئِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلاَلاً بَعِيدًا} [سورة النساء الآية:١٣٦]

"Ey îmân edenler! (Kesin olarak îmân ettiğiniz) Allah'a ve Rasûlüne ve daha önce indirdiği kitaplara îmân etmeye devam edin.Her kim Allah'ı, meleklerini, (insanlığın hidâyeti için indirmiş olduğu) kitapları, (risâlet görevini tebliğ etmek için seçtiği) peygamberlerini ve (ölümden sonra hesaba çekilecekleri) âhiret gününü inkâr ederse, hiç şüphe yok ki (dinden çıkmış ve) hak yoldan uzaklaşmış olur."[1]

{ أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالأَرْضِ إِنَّ ذَلِكَ فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ } [سورة الحج الآية :٧٠]

"(Ey Muhammed!) Allah'ın gökte ve yerde ne varsa hepsini tam olarak bildiğini ve bunları bir kitaba (Levh-i Mahfûz'a) kaydettiğini bilmez misin? Hiç şüphe yok ki bunu bilmek, Allah'a çok kolaydır."[2]

Bu esaslara delil teşkil eden hadislere gelince, bunlar çoktur.Müminlerin emiri Hz. Ömer'den-*Allah ondan râzı*

---

[1] *Nisâ Sûresi:136*
[2] *Hac Sûresi:70*

olsun- İmâm Müslim'in rivâyet ettiği meşhûr hadis bunlardandır.Bu hadiste Cebrail*-aleyhisselâm-*,Peygamber *-sallallahu aleyhi ve sellem-*'e îmân hakkında soru sormuş, o da ona şöyle cevap vermişti:

((اَلإِيمَانُ أَنْ تُؤْمِنَ بِاللهِ وَمَلاَئِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَتُؤْمِنَ بِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ)) [رواه البخاري و مسلم]

"Îmân;Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, âhiret gününe, kaderin hayır ve şerrine îmân etmendir."[1]

Allah Teâlâ'ya, âhiret gününe ve diğer gayba ilişkin konularda her müslümanın îmân etmesi gereken şeylerin hepsi, bu altı esastan türemektedir.

1. ALLAH'A ÎMÂN

Allah Teâlâ'ya îmân etmek; O'ndan başka ibâdete lâyık hak ilâhın olmadığına inanmak demektir.Çünkü kulları yaratan, onlara iyilikte bulunan, rızık veren,onların gizli açık her şeylerini bilen, emrine itaat

---

[1] *Hadîsi, Buhari ve Müslim Ebû Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivayet etmişlerdir.*

edenleri mükafatlandırmaya ve karşı gelenleri cezalandırmaya gücü yeten O'dur. Allah Teâlâ, cinleri ve insanları kendisine ibâdet etmeleri için yaratmış ve onlara böyle yapmalarını emretmiştir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

{وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالإِنسَ إِلاَّ لِيَعْبُدُونِ * مَا أُرِيدُ مِنْهُم مِّن رِّزْقٍ وَمَا أُرِيدُ أَن يُطْعِمُونِ * إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ} [سورة الذّاريات الآيات :٥٦–٥٨]

"Ben, cinleri ve insanları ancak bana ibâdet etsinler diye yarattım.Ben, onlardan ne bana bir rızık vermelerini, ne de beni doyurmalarını istiyorum.Şüphesiz ki (kullarına) rızık veren, güç ve kuvvet sahibi ancak Allah'tır."[1]

{يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُواْ رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ * الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الأَرْضَ فِرَاشاً وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَأَنزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَّكُمْ فَلاَ تَجْعَلُواْ لِلّهِ أَندَادًا وَأَنتُمْ تَعْلَمُونَ} [سورة البقرة الآيتان :٢١– ٢٢]

"Ey insanlar!Sizi ve sizden öncekileri yaratan Rabbinize ibâdet edin.Umulur ki muttakîlerden olursunuz.Yeryü-

---

[1] *Zâriyât Sûresi:56-58*

zünü (kolay hayat sürmeniz için) bir döşek, gökyüzünü de sağlam bir bina şeklinde yaratan, bulutlardan yağmur yağdırıp (yerden renk renk) meyveler ve (çeşit çeşit) bitkileri sizlere rızık olarak veren O'dur.O halde, (Allah'ın yaratan, rızık veren ve yegâne ibâdet edilmeye lâyık olduğunu) bildiğiniz halde O'na hiç kimseyi denk tutmayın."[1]

Allah Teâlâ, kulları üzerindeki bu hakkı açıklayıp ona dâvet etmek ve buna aykırı hareket etmekten sakındırmak için peygamberler göndermiş ve kitaplar indirmiştir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

{وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولاً أَنِ اعْبُدُواْ اللَّهَ وَاجْتَنِبُواْ الطَّاغُوتَ}

[سورة النحل الآية :٣٦]

"Şüphesiz ki biz, (geçmişte) her ümmete bir peygamber gönderdik (ve ona şöyle söylemesini emrettik): 'Yalnızca Allah'a ibâdet edin ve Tâğûta ibâdet etmekten sakının."[2]

---

[1] *Bakara Sûresi:21-22*
[2] *Nahl Sûresi:36*

{وَمَا أَرْسَلْنَا مِن قَبْلِكَ مِن رَّسُولٍ إِلاَّ نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لا إِلَـهَ إِلاَّ أَنَا فَاعْبُدُونِ} [سورة الأنبياء الآية :٢٥]

"(Ey Muhammed!) Senden önce hiçbir peygamber göndermedik ki ona; 'Benden başka hakkıyla ibâdet edilecek ilâh yoktur.O halde yalnızca bana ibâdet edin' diye vahyetmiş olmayalım."[1]

{الَر كِتَابٌ أُحْكِمَتْ آيَاتُهُ ثُمَّ فُصِّلَتْ مِن لَّدُنْ حَكِيمٍ خَبِيرٍ * أَلاَّ تَعْبُدُواْ إِلاَّ اللّهَ إِنَّنِي لَكُم مِّنْهُ نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ} [سورة هود :١-٢]

"(Allah tarafından Muhammed-sallallahu aleyhi ve sellem-'e indirilen bu) kitabın âyetleri (her türlü düzensizlik ve bâtıl şeylerden korunup) sağlamlaştırılmıştır.Sonra da hakîm ve her şeyden haberdâr olan Allah tarafından (emir ve yasaklar, helâl ve haram olan şeyler) açıklanmıştır. (Kur'an'ın indirilmesi, ahkâmının geniş bir şekilde açıklanması ve âyetlerinin sağlamlaştırılması) Allah'tan başkasına ibâdet etmemeniz içindir.(Ey insanlar!) Şüphesiz ki ben, size (Allah tarafından gönderilmiş, sizi onun azabından uyaran) bir uyarıcı ve (onun sevabını müjdeleyen) bir müjdeleyiciyim."[2]

---

[1] *Enbiyâ Sûresi: 25*

[2] *Hûd Sûresi: 1-2*

Bu ibâdetin hakîkati;kulun duâ etmek,korkmak, ümit etmek, namaz kılmak, oruç tutmak, kurban kesmek ve adak adamak gibi ibâdetleri, Allah Teâlâ'ya tam bir sevgi ile birlikte O'nun azametine boyun eğerek ondan korku ve istek içinde, O'nun büyüklüğüne tazim göstererek edâ etmesidir.

Kur'an-ı Kerîm'de birçok âyet bu büyük esası açıklamak için inmiştir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

{فَاعْبُدِ اللَّهَ مُخْلِصًا لَّهُ الدِّينَ * أَلا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ} [سورة الزمر من الآيتين :٢-٣]

"(Ey Muhammed!) Yalnızca Allah'a ibâdet ederek dinin hepsini ona hâlis kıl.İyi bil ki (şirkten uzak tam bir) itaat, ancak Allah içindir."[1]

{وَقَضَى رَبُّكَ أَلاَّ تَعْبُدُواْ إِلاَّ إِيَّاهُ} [سورة الإسراء من الآية :٢٣]

"(Ey insan!) Rabbin yalnızca kendisine ibâdet etmenizi kesin bir şekilde emretti."[2]

---

[1] *Zümer Sûresi: 2-3*
[2] *İsrâ Sûresi: 23*

{فَادْعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ} [سورة غافر الآية: ١٤]

"(Ey müminler!) Kâfirlerin hoşuna gitmese de (onlara aldırmadan ve onların izledikleri yola aykırı hareket ederek) ibâdeti yalnızca Allah'a yapın."[1]

Muâz b. Cebel'den-*Allah râzı olsun-* rivâyet olunduğuna göre, Peygamber-*sallallahu aleyhi ve sellem-* şöyle buyurmuştur:

((حَقُّ اللهِ عَلَى الْعِبَادِ أَنْ يَعْبُدُوهُ وَلاَ يُشْرِكُوا بِهِ شَيْئاً)) [متفق عليه]

"Allah'ın kulları üzerindeki hakkı, yalnızca O'na ibâdet etmeleri ve hiçbir şeyi O'na ortak koşmamalarıdır."[2]

Yine,Allah Teâlâ'nın kullarına farz kıldığı İslâm'ın beş şartına (esasına) inanmak da Allah Teâlâ'ya îmândandır.

İslâm'ın beş esası şunlardır:

1. Allah'tan başka hakkıyla ibâdet edilecek hiçbir ilâhın olmadı-ğına ve Muhammed-*sallallahu aleyhi ve sellem-*'in Allah'ın elçisi olduğuna şehâdet etmek.
2. Namazı (gereği gibi ve vaktinde) kılmak

---

[1] *Ğâfir (Mü'min) Sûresi: 14*
[2] *Buhârî ve Müslim*

3. Zekâtı (hak edene) vermek.

4. Ramazan ayında oruç tutmak.

5. Gitmeye gücü yeten kimse için (ömürde bir defa olmak üzere) hac yapmaktır.

Bundan başka İslâm'ın getirdiği emir ve yasak-ları yerine getirmek de Allah Teâlâ'ya îmândandır.

Bu esasların en önemlisi ve en büyüğü; Allah'tan başka hakkıyla ibâdet edilecek hiçbir ilâhın olmadığına ve Muhammed-*sallallahu aleyhi ve sellem*-'in Allah'ın elçisi olduğuna şehâdet etmektir.

Kelime-i Şehâdet dediğimiz, Allah'tan başka hakkıyla ibâdet edilecek hiçbir ilâhın olmadığına ve Muhammed-*sallallahu aleyhi ve sellem*-'in Allah'ın elçisi olduğuna şehâdet etmek; ibâdetin yalnızca Allah'a hâlis kılınması ve Allah'tan başkasına yapılma-masını gerektirir.İşte "Lâ ilâhe illallah"ın anlamı budur."Lâ ilâhe illallah", Allah'tan başka ibâdete lâyık hiçbir ilâh yok demektir. Allah'tan başka ibâdet edilen insan, melek veya cin gibi her şey, bâtıl ilâhtır. İbâdete lâyık yegâne ilâh ise, yalnızca Allah'tır.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

{ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ مِن دُونِهِ هُوَ الْبَاطِلُ} [سورة الحج من الآية :٦٢]

"Böyledir.Çünkü Allah, hakkın tâ kendisidir. (Müşriklerin) kendisine ibâdet ettikleri O'nun dışındaki şey ise (hiçbir fayda veya zararı olmayan) bâtılın tâ kendisidir."[1]

Daha önce de açıklandığı gibi, Allah Teâlâ cinleri ve insanları bu önemli esas için yaratmış, onlara bu esası yerine getirmelerini emretmiş, bunun için peygamberler gönderip kitaplar indirmiştir.Bu önemli esası iyice düşünecek olursan, birçok müslümanın bu büyük esası bilmediğinden dolayı Allah Teâlâ ile birlikte başkasına ibâdet ettiğini, yalnızca Allah Teâlâ'ya yapılması gereken ibâdeti başkalarına yaptıklarını görürsün.Bu durumu ancak Allah'a şikâyet edebilirim.

Allah Teâlâ'nın âlemi yaratan, yarattıklarının işlerini çekip çeviren, ilmi ve kudretiyle dilediği gibi hareket eden, dünya ve âhiretin sahibi, bütün âlemlerin Rabbi olduğuna, O'ndan başka bir yaratıcı olmadığına ve O'nun dışında Rab bulunmadığına, kullarını ıslah etmek, onları dünya ve âhirette kurtuluşa erdirip saadete

---

[1] *Hac Sûresi:62*

kavuşmalarını sağlamak için peygamberler gönderip kitaplar indirdiğine ve bunların hiçbirisinde O'nun ortağı bulunmadığına inanmak da Allah Teâlâ'ya îmândandır.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

{اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ} [سورة الزمر **الآية:٦٢]**

"Allah, her şeyi yaratandır.O, her şeyi gözetleyip koruyandır."[1]

{إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ يُغْشِي اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٍ بِأَمْرِهِ أَلاَ لَهُ الْخَلْقُ وَالأَمْرُ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ} [سورة الأعراف الآية: **٥٤]**

"(Ey insanlar!) Rabbiniz O Allahtır ki gökleri ve yeri altı günde yaratan, sonra (celâl ve azametine yaraşır bir şekilde) arşa istivâ eden, geceyi gündüzün üzerine elbise gibi giydirip gündüzün aydınlığını kaybettiren, gece ile gündüzün birbirini sürekli ve hızlı bir şekilde takip etmesini sağlayan, güneşi, ayı ve yıldızları emrine boyun

---

[1] *Zümer Sûresi:62*

eğmiş bir şekilde yaratandır.Biliniz ki yaratma ve emretme O'na âittir.Âlemlerin Rabbi olan Allah, (her türlü noksanlıklardan) münezzehtir."[1]

Allah Teâlâ'nın azîz kitabında haber verildiği ve O'nun emîn elçisi Muhammed-*sallallahu aleyhi ve sellem*-'den sabit olduğu üzere tahrif etmeden, boşa çıkarmadan, keyfiyetini değiştirmeden ve hiçbir şeye benzetmeden Allah'ın güzel isimleriyle yüce sıfatla-rına inanmak da Allah Teâlâ'ya îmândandır.

Bilakis nasıl olduğunu sormadan,bunları olduğu gibi kabul edip büyük anlamlara delâlet eden Allah'ın sıfatlarına îmân etmek gerekir. O'nu yarattıklarının sıfatlarına benzetmeden ve kendisine yaraşır şekilde bu yüce sıfatlarla vasfetmek gerekir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

{لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ البَصِيرُ} [سورة الشورى من الآية: ١١]

"(Zâtı, isim, sıfat ve fiillerinde yarattıklarından) O'nun benzeri hiçbir şey yoktur.O, hakkıyla işiten ve görendir.

---

[1] *A'râf Sûresi:54*

(Kullarının yaptıkları ve söyledikleri hiçbir şey, O'na gizli-saklı kalmaz.)"[1]

{فَلاَ تَضْرِبُواْ لِلَّهِ الأَمْثَالَ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ وَأَنتُمْ لاَ تَعْلَمُونَ}[سورة النحل الآية: ٧٤]

"(Ey insanlar!) Allah'a birtakım benzerler icât etmeyin. (Yarattıkları şeyleri Allah'a benzetip ibâdette O'na ortak koşmayın).Çünkü Allah, (yaptığınız her şeyi) bilir, siz ise (bundan gâfil olarak yapmakta olduğunuz hatalarınızı ve kötü akibetinizi) bilemezsiniz."[2]

Rasûlullah*-sallallahu aleyhi ve sellem-*'in ashâbıyla onlara güzel bir şekilde tâbi olanların sahip olduğu ehli sünnet vel-cemaat inancı, işte bu inançtır.

İmam Ebul-Hasen Eşari'nin*-Allah ona rahmet etsin-* *"el-Makâlât an Ashâbil-Hadîsi ve Ehlis-Sünneh"* adlı kitabında naklettiği inanç da budur.İlim ve îmân ehlinden bazıları da bu inancı nakletmişlerdir.

İmam Evzâî*-Allah ona rahmet etsin-* şöyle der:

"Zührî ve Mekhûl'a Allah'ın sıfatlarıyla ilgili âyetler sorulduğunda; "O âyetleri olduğu gibi (tevilsiz) kabul edin" demişlerdir.

---

[1] *Şûrâ Sûresi: 11*
[2] *Nahl Sûresi: 74*

Velid b. Müslim-*Allah ona rahmet etsin-* de şöyle der:

"Mâlik,Evzâî,Leys b.Sa'd ve Süfyân Sevri'ye-Allah onlara rahmet etsin- Allah'ın sıfatlarıyla ilgili olarak rivâyet edilen hadîsler sorulduğunda hepsi de; "Keyfiyetsiz, olduğu gibi kabul edin." demiştir.

İmam Evzâî-*Allah ona rahmet etsin-* de şöyle der:

"Bizler, tâbiînin çok olduğu bir dönemde "Allah arşının üzerindedir,der.Hadislerde haber verilen Allah'ın sıfatlarına inanırdık."

İmam Mâlik'in hocası Rabia b. Ebî Abdirrahman'a-*Allah ona rahmet etsin-* istivâ hakkında sorulduğunda, o şöyle demiştir:

"İstivâ meçhul değil (yani bilinmektedir), keyfiyeti (nasıl olduğu) bilinmez, risâlet (elçilik görevi) Allah tarafından verilir. Elçinin görevi tebliğ etmek, bize düşen ise tasdik etmektir."

İmam Mâlik'e-*Allah ona rahmet etsin-* aynı şey sorulduğunda o şöyle demiştir:

"İstivâ bilinmektedir, keyfiyeti ise bilinmemektedir. Ona îmân etmek farz, onun hakkında soru sormak ise bid'attır." Daha sonra kendisine bu soruyu sorana *"seni*

kötü birisi olarak görüyorum" der ve huzurundan çıkarılmasını emreder.

Müminlerin annesi Ümmü Seleme'den de-*Allah ondan râzı olsun-* bu anlamda hadis rivâyet etmiştir.

İmam Ebû Abdurrahman b. Mübârek-*Allah ona rahmet etsin-* şöyle der:

"Bizler, Rabbimiz Allah Teâlâ'yı göklerin üstünde, arşının üzerinde yarattıklarından tamamen ayrı biliriz."

İmamların bu konudaki sözleri çoktur.Ancak bunların hepsini buraya nakletmek mümkün değildir.Bu konuda daha fazla bilgi edinmek isteyen, hadîs âlimlerinin yazdıkları eserlere başvurabilir.

İmam Ahmed'in oğlu Abdullah'ın ***"Sünneh"*** kitabı, büyük imam Muhammed İbn-i Huzeyme'nin ***"Tevhid"*** kitabı, İmam Ebul-Kasım Lalkâî Taberî'nin ***"Sünneh"*** adlı kitabı, Ebû Bekir b. Ebî Âsım'ın ***"Sünneh"*** kitabı ile Şeyhulislâm İbn-i Teymiyye'nin ***"Hama Halkına Cevap"*** bu eserlerdendir.Şeyhulislâm İbn-i Teymiyye'nin bu eseri, çok büyük ve çok faydalıdır.

Zirâ Şeyhulislam İbn-i Teymiyye-*Allah ona rahmet etsin-* ehli sünnet inancını bu cevapta açıklamış, ehli sünnet âlimlerinin birçok sözüyle bu sözlerin doğruluğunu

gösteren, muhâliflerinin de sözlerinin yanlışlığını kanıtlayan birçok şer'i ve aklı delilleri nakletmiştir.***"Tedmuriyye"*** adlı risâlesi de böyledir.Bu risâlede naklî ve aklî delîllerle ehli sünnet inancını detaylı bir şekilde açıklayarak muhaliflerine de öyle cevaplar vermiştir ki bu açıklamalar,gerçeği öğren-mek amacıyla iyi bir niyetle okuyanlara gerçeği gösterip bâtıla galip gelir.Allah Teâlâ'nın isim ve sıfatları konusunda ehli sünnete aykırı hareket eden herkes, naklî ve aklî delillere de ters düşer, kabul ettiği veya reddettiği şeylerin hepsinde çelişkiye girer.

Ehli sünnet vel-cemaat, Allah Teâlâ'nın kitabında kendisi hakkındaki sabit kıldığı veya Rasûlü Muhammed-*sallallahu aleyhi ve sellem*-'in sahîh sünnetinde Allah için belirttiği sıfatları, hiçbir şeye benzetmeden aynen kabul etmiş, Allah'ı yarattıklarına benzet-mekten tenzih ederek sıfatlarını hükümsüz bırakmak-tan kaçınmış, böylece çelişkiye düşmekten kurtulup her işlerinde delîllerle hareket etmişlerdir.İşte bu, Allah'ın peygamberleri ile gönderdiği hakka sımsıkı sarılan, bu uğurda bütün gayretini sarfeden, kendisini doğruyu bulma ve huccetini

göstermede Allah'tan muvaffak kılmasını isteyen için Allah'ın hakîm yasasıdır.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

{بَلْ نَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَى الْبَاطِلِ فَيَدْمَغُهُ فَإِذَا هُوَ زَاهِقٌ وَلَكُمُ الْوَيْلُ مِمَّا تَصِفُونَ} [سورة الأنبياء الآية: ١٨]

"Bilakis biz, hakkı bâtılın üzerine kuvvetli bir şekilde atarız da hak bâtıla üstün gelir ve bâtıl yok olur."[1]

{وَلا يَأْتُونَكَ بِمَثَلٍ إِلاَّ جِئْنَاكَ بِالْحَقِّ وَأَحْسَنَ تَفْسِيرًا} [سورة الفرقان الآية: ٣٣]

"(Ey Muhammed!) Müşriklerin getirdiği her hüccet (veya şüphey)e karşılık mutlaka biz de ona gerçek cevabı en güzel bir şekilde açıklayarak veririz."[2]

{إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ} [سورة الأعراف الآية: ٥٤]

"(Ey insanlar!) Şüphesiz ki Rabbiniz, gökleri ve yeri altı günde yaratan, sonra (celal ve azametine yaraşır bir şekilde) arşın üzerine istivâ eden Allah'tır."[3]

---

[1] *Enbiyâ Sûresi: 18*
[2] *Furkân Sûresi: 33*
[3] *A'râf Sûresi: 54*

Hafız İbn-i Kesîr-*Allah ona rahmet etsin-* meşhûr tefsîrinde bu âyeti tefsîr ederken güzel bir söz söylemiştir.Bu konuda büyük faydası olacağını düşünerek metni buraya nakletmeyi uygun gördük.

İbn-i Kesîr-*Allah ona rahmet etsin-* şöyle der:

"Bu konuda insanlar gerçekten çok şeyler söylemişlerdir. Burası, bu sözleri tekrar zikretmeye uygun değildir.Bu konuda, İmam Mâlik, Evzâî, Sevrî, Leys b. Sa'd, Şâfiî, Ahmed, İshak b. Râheveyh gibi eski ve yeni selefi sâlih imamlarının izlediği yolu izleriz.Bu yol, bize bildirildiği gibi, Allah'ın sıfatlarını keyfiyetsiz (nasıl olduğuna bakmadan) teşbihsiz (hiçbir şeye benzetmeden) ve anlamlarını boşa çıkarmadan olduğu gibi kabul etmektir. Müşebbihe'nin[1] zihinlerine gelen zâhirî anlam, Allah'tan uzaktır.Çünkü, yarattıklarından hiçbir şey Allah'a benzemez."

---

[1] ***Müşebbihe:*** *Benzetenler, benzeticiler anlamına gelmektedir.Mücessime ve Mümessile diye de bilinirler.Muattile'nin karşıtı olarak ortaya çıkmışlardır.Yaratanı, yaratılmışa benzetenler ve yaratılmışı yaratana benzetenler olmak üzere iki sınıftırlar.İlk sınıf kendi içerisinde Allah'ın zâtını, yaratılmışların sıfatlarına benzetenler olmak üzere iki gruptur. İlk grup kendi arasında değişik kollardan meydana gelmiştir.Bunların ortaya koyduğu teşbîhin ilk ortaya çıkışı, Râfizilerin aşırıları tarafından olmuştur.Anlatıldığına göre, Allah'ın cisim olduğunu ilk defa söyleyen kişi, Râfizî Hişâm b. Hakem'dir.Yaratılmışı yaratana benzeten ikinci sınıf ise, yaratılmışa âit olan bazı özellikleri Allah Teâlâ'nın zâtına ve sıfatlarına vermişlerdir. "Allah'ın iki eli, yarattıklarının elleri gibidir", Allah'ın arşa istivâ etmesi, kullarının tahtlarına oturup kurulmaları gibidir" ve buna benzer sözler söylemektedirler. (Mütercim)*

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

{لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ البَصِيرُ} [سورة الشورى من الآية: ١١]

"(Zâtı, isim, sıfat ve fiillerinde yarattıklarından) O'nun benzeri hiçbir şey yoktur.O, hakkıyla işiten ve görendir. (Kullarının yaptıkları ve söyledikleri hiçbir şey, O'na gizli-saklı kalmaz.)"[1]

İmam Buhârî'nin hocası Nuaym b. Hammâd Huzâî gibi imamlar:

"Allah'ı yarattıklarına benzeten ve Allah'ın kendisini vasfettiği şeyleri inkâr eden kimse, kâfir olur." demişlerdir.

Allah Teâlâ'nın kendisini vasfetmesiyle elçisi Muhammed-*sallallahu aleyhi ve sellem*-'in O'nu vasfetmesinde hiçbir teşbih yoktur.Açık âyetlerle sahîh hadislerde bildirilenleri, Allah'ın celâline yaraşır bir şekilde kabul eden ve Allah'tan her türlü noksanlıkları reddeden kimse hidâyet yoluna girmiştir.

[1] *Şûrâ Sûresi: 11*

2. MELEKLERE ÎMÂN

Meleklere îmân etmek; onlara özet ve ayrıntılı olarak îmân etmeyi içerir.Bir müslüman, Allah'ın melekleri olduğuna, onları kendisine itaat etmeleri için yarattığına ve Allah'ın onları vasfettiği gibi olduğuna inanır.

Nitekim Allah Teâlâ onları şöyle vasfetmektedir:

{عِبَادٌ مُّكْرَمُونَ * لا يَسْبِقُونَهُ بِالْقَوْلِ وَهُم بِأَمْرِهِ يَعْمَلُونَ * يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلا يَشْفَعُونَ إِلاَّ لِمَنِ ارْتَضَى وَهُم مِّنْ خَشْيَتِهِ مُشْفِقُونَ} [سورة الأنبياء من الآيــات :٢٦-٢٨]

"Onlar (melekler) Allah'a yakın kullardır.Allah, onlara birşey söylemeden veya emretmeden konuşmazlar.Onlara emrettiği zaman da hemen emrine itaat ederek yerine getirirler.Onların yaptıklarını (da yapacaklarını) ancak Allah bilir.Onlar ancak Allah'ın râzı olduğu kimselere şefaat ederler ve onlar, (Allah'ın hilesinden emin olmadıklarını bilerek) ondan korkarlar."[1]

Melekler çoktur.Onlardan kimisi Allah Teâlâ'nın arşını taşımakla,kimisi cennet ve cehennem bekçiliği yapmakla, kimisi insanların amellerini kaydetmek, kimisi de bu amelleri korumakla yükümlüdürler.

---

[1] *Enbiyâ Sûresi: 26-28*

Bizler, Allah Teâlâ ve O'nun elçisinin isimlerini bildikleri meleklere detaylı olarak inanırız.

Bu meleklerden bazıları şunlardır:

Cebrail, Mîkâîl, cehennem bekçisi Mâlik ve sahih hadislerde bildirildiği üzere sûra üflemekle yükümlü olan İsrafil'dir.

-Allah'ın selâmı hepsinin üzerine olsun-.

Meleklerin isimleri bazı sahîh hadîslerde bildirilmiştir.Hz. Aişe'den*-Allah ondan râzı olsun-* rivâyet olunduğuna göre Peygamber*-sallallahu aleyhi ve sellem-* şöyle buyurmuştur:

((خُلِقَتِ الْمِلاَئِكَةُ مِنْ نُورٍ وَخُلِقَ الْجَانُّ مِنْ مَارِجٍ مِنْ نَارٍ وَخُلِقَ آدَمُ مِماَّ وُصِفَ لَكُمْ)) [رواه مسلم]

"Melekler nurdan, cinler alevden, Âdem-aleyhisselâm- da size vasfedilen şeyden (kurumuş çamurdan) yaratıldı."[1]

3. KİTAPLARA ÎMÂN

---

[1] *Müslim*

Allah Teâlâ'nın insanlar üzerindeki hakkını açıklamak ve buna dâvet etmek için peygamberlerine kitaplar indirdiğine özet olarak îmân etmek gerekir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

{لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ} [سورة الحديد من الآية :٢٥]

"Andolsun ki biz, elçilerimizi apaçık delîllerle gönderdik ve insanlar adâleti ayakta tutsunlar diye onlarla birlikte Kitab'ı ve Mîzân'ı indirdik."[1]

{كَانَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً فَبَعَثَ اللّهُ النَّبِيِّينَ مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ وَأَنزَلَ مَعَهُمُ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِيَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ فِيمَا اخْتَلَفُواْ فِيهِ} [سورة البقرة من الآية :٢١٣]

"İnsanlar, tek bir ümmet idi.(Allah'a îmânda ittifak halindeydiler. Sonra dînlerinde ihtilafa düştüler).Bunun üzerine Allah (insanları Allah'ın dînine dâvet eden ve O'na itaat edeni cennetle) müjdeleyen ve (Allah'ı inkâr edeni veya emrine karşı geleni cehennemle) uyaran peygamberler gönderdi.İnsanlar arasında anlaşmazlığa

---

[1] Hadīd Sūresi:25

düştükleri konularda hükmetmeleri için onlarla birlikte hak olarak kitaplar indirmiştir."[1]

Allah Teâlâ'nın isimlerini bildirdiği, Tevrât, İncil, Zebûr ve Kur'an-ı Kerîm gibi kitapların hepsine ayrı ayrı îmân ederiz.Kur'an-ı Kerîm, bu kitapların en fazîletlisi ve sonuncusu, hepsini kontrolü altına alan, bunlara hükmeden ve bunları doğrulayan kitaptır. Kur'an-ı Kerîm, Rasûlullah-*sallallahu aleyhi ve sellem*-'in sünneti ile birlikte bu ümmetin hepsinin ona uyup, hayatın her safhasında uygulaması gereken bir kitaptır. Çünkü Allah Teâlâ, Muhammed-*sallallahu aleyhi ve sellem*-'i insanlarla cinlerin hepsine birden peygamber olarak göndermiş, aralarında onunla hükmetmesi için de ona Kur'an-ı Kerîm'i indirip, onu gönüllerdeki dertlere şifâ, her şeyi açıklayan, mü'minler için bir hidâyet ve
rahmet kılmıştır.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

{وَهَـــذَا كِتَابٌ أَنزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ فَاتَّبِعُوهُ وَاتَّقُواْ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ} [سورة الأنعام الآية :١٥٥]

---

[1] *Bakara Sûresi:213*

"(Muhammed'e) indirdiğimiz bu (Kur'an), öyle bir kitaptır ki onun hayır ve bereketi pek çoktur.O halde onun (emir ve yasaklarına) uyun.(Allâh'ın emirlerine karşı gelmekten) korkun.Umulur ki merhamet olunursunuz." [1]

{وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا لِّكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَى لِلْمُسْلِمِينَ} [سورة النحل الآية :٨٩]

"(Ey Muhammed!) Her şeyi açıklaması, (dalâletten çıkarıp) hidâyete iletmesi, (tasdik edene) rahmet olması ve mü'minlere de (güzel sonlarını) müjdelemesi için sana Kitab'ı (Kur'an'ı) indirdik."[2]

{قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضِ لا إِلَهَ إِلاَّ هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ فَآمِنُواْ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الأُمِّيِّ الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَكَلِمَاتِهِ وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ} [سورة الأعراف الآية :١٥٨]

"(Ey Muhammed!) De ki: Ey insanlar! Şüphesiz ki ben, hepinize birden gönderilmiş, göklerin ve yerin sahibi Allah'ın elçisiyim. O'ndan başka hakkıyla ibâdet edilecek

---

[1] *En'âm Sûresi: 155*

[2] *Nahl Sûresi: 89*

hiçbir ilâh yoktur.O, diriltir ve öldürür.O halde, Allah'a ve O'nun sözlerine inanan, okuma-yazma bilmeyen peygamber olan Rasûlüne îmân edin. O'na uyun ki kurtuluşa eresiniz."[1]

Bu anlamda pek çok âyet vardır.

4. PEYGAMBERLERE ÎMÂN

Peygamberlere özet ve ayrıntılı olarak îmân etmek gerekir.Allah Teâlâ (kendisine itaat eden) kullarını cennetle müjdelemek, (kendisini inkâr edeni veya kendisine karşı gelenleri de cehennemle) uyarmak ve insanları hakka davet etmek için peygamberler gönderdiğine îmân ederiz.Peygam-berlerin çağrısına uyanlar cenneti kazanmış, onlara aykırı hareket edenler ise hüsrana uğrayıp pişman olmuşlardır.

[1] *A'râf Sûresi: 158*

Peygamberlerin sonuncusu ve en faziletlisi, Peygamberimiz Abdullah oğlu Muhammed *-sallallahu aleyhi ve sellem-*'dir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

{وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولاً أَنِ اعْبُدُواْ اللَّهَ وَاجْتَنِبُواْ الطَّاغُوتَ} [سورة النحل الآية :٣٦]

"Şüphesiz ki biz, (geçmişte) her ümmete bir peygamber gönderdik (ve ona şöyle söylemesini emrettik): 'Yalnızca Allah'a ibâdet edin ve Tâğûta ibâdet etmekten sakının."[1]

{رُّسُلاً مُّبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِئَلاَّ يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا} [سورة النساء من الآية :١٦٥]

"İnsanların (kıyâmet gününde) peygamberlerden sonra Allah'a karşı bir özür beyân etmemeleri için (sevâbımı) müjdelemek ve (azabımdan da) sakındırmak için peygamberler (gönderdik)."[2]

{مَّا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ} [سورة الأحزاب من الآية :٤٠]

---

[1] *Nahl Sûresi:36*
[2] *Nisâ Sûresi:165*

"Muhammed, sizin erkeklerinizden hiçbirisinin babası değildir.Ancak O, Allah'ın elçisi ve peygamberlerin sonuncusudur."[1]

Nûh,Hûd, Sâlih, İbrahîm ve diğerleri gibi Allah'ın isimlerini zikrettiği veya elçisi Muhammed-*salllallahu aleyhi ve sellem*-'in adlarını belirttiği peygamberlere ayrı ayrı îmân ederiz.

-Allah'ın en değerli salât ve en temiz selâmı, onların ve bizim Peygamberimiz Muhammed-sallallahu aleyhi ve sellem-'in üzerine olsun-.

5. ÂHİRET GÜNÜNE ÎMÂN

Allah Teâlâ ve elçisi Muhammed-*salllallahu aleyhi ve sellem*-'in haber verdiği, ölümden sonraki kabir fitnesi, kabir azabı ve nimetleri, kıyâmet gününün dehşeti, sırat köprüsü, amellerin tartılacağı terazi (mîzân), amellerin karşılığı olan cezâ veya mükâfat, amel defterlerinin insanların arasında yayılması, kiminin amel defterini sağından, kiminin solundan, kiminin de arkasından

---

[1] *Ahzâb Sûresi: 40*

alacak olması gibi şeylere inanmak, âhiret gününe îmân etmeye girer.

Yine, Peygamberimiz Muhammed-*salllallahu aleyhi ve sellem*-'e verilen havuza,cennet ve cehenneme, mü'minlerin cennette Rablerini göreceklerine, Rable-rinin onlarla konuşacağına, Kur'an-ı Kerîm ve sahîh hadislerde Rasûlullah-*salllallahu aleyhi ve sellem*-'den âhiret günü ile ilgili haber verilen diğer şeylerin hepsine birden inanmak da âhiret gününe îmân etmeye girer ki, bunları Allah Teâlâ ve elçisi Muhammed-*salllallahu aleyhi ve sellem*-'in açıkladığı gibi tasdik edip îmân etmek gerekir.

6. KADERE ÎMÂN

Kadere îmân, dört şeyi içerir:

Birincisi:

Allah Teâlâ, olmuş ve olacak şeyleri, kullarının hallerini, onların rızıklarını, ecellerini, amellerini ve bunun dışında kullarının her şeyini bilir.Bu sayılanlar-dan hiçbir şey, Allah Teâlâ'ya gizli-saklı kalmaz.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

{إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ} [سورة العنكبوت من الآية :٦٢]

"Şüphesiz ki Allah, her şeyi en iyi bilendir (hiçbir şey O'na gizli-saklı kalmaz.)"[1]

{لِتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا} [سورة الطلاق من الآية :١٢]

"(Ey insanlar!) Bilesiniz ki Allah, her şeye kâdirdir ve her şeyi ilmiyle kuşatmıştır.(Hiçbir şey onun bilgisi dışına çıkamaz.)"[2]

İkincisi:

Allah Teâlâ'nın kader ve kazayı (Levh-i Mahfûz'da) yazmış olduğuna îmân etmektir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

{قَدْ عَلِمْنَا مَا تَنقُصُ الْأَرْضُ مِنْهُمْ وَعِندَنَا كِتَابٌ حَفِيظٌ} س[سورة ق الآية :٤]

"Biz, yerin (toprağın) onların bedenlerinden neleri eksilttiğini kesinlikle biliriz.Yanımızda (tahrif edilmekten

---

[1] *Ankebût Sûresi:62*
[2] *Talâk Sûresi:12*

ve değişikliğe uğratılmaktan) korunmuş bir kitap vardır."[1]

{وَكُلَّ شَيْءٍ أحْصَيْنَاهُ فِي إِمَامٍ مُبِينٍ} [سورة يس من الآية :١٢]

"Biz, her şeyi apaçık bir kitapta (Levh-i Mahfûz'da) saymışızdır."[2]

{ أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالأَرْضِ إِنَّ ذَلِكَ فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ} [سورة الحج الآية :٧٠]

"(Ey Muhammed!) Gökte ve yerde ne varsa, Allah'ın hepsini bildiğini (ve bunu Levh-i Mahfûz'a kaydettiğini) bilmez misin? Şüphesiz ki bunu bilmek, (hiçbir şeyin kendisini aciz bırakamadığı) Allah'a çok kolaydır."[3]

Üçüncüsü:

Allah Teâlâ'nın, yerine getirilen ve uygulanan bir irâdesi olduğuna, dilediği şeyin olduğuna, dileme-diği şeyin olamayacağına îmân etmektir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

{إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ} [سورة الحج من الآية :١٨]

---

[1] *Kâf Sûresi: 4*
[2] *Yâsîn Sûresi: 12*
[3] *Hac Sûresi:70*

"Şüphesiz ki Allah, (hikmeti gereği yarattığı şeylerde) dilediğini yapar."[1]

{ إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ } [سورة يس الآيـــة: ٨٢]

"O'nun (Allah) işi,bir şeyi istediğinde ona "ol" der, o da hemen oluverir."[2]

{وَمَا تَشَاؤُونَ إِلاَّ أَن يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ} [سورة التكوير الآية :٢٩]

"Âlemlerin Rabbi olan Allah dilemedikçe, siz hiçbir şey dileyemezsiniz."[3]

Dördüncüsü:

Allah Teâlâ'nın bütün varlıkları yarattığına, O'ndan başka hiçbir yaratıcı ve Rab olmadığına îmân etmektir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

{اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ} [سورة الزمر الآيــة: ٦٢]

"Allah, her şeyi yaratandır.O, her şeyi gözetleyip koruyandır."[4]

---

[1] *Hac Sûresi: 18*
[2] *Yâsîn Sûresi: 82*
[3] *Tekvîr Sûresi: 29*
[4] *Zümer Sûresi: 62*

{يَا أَيُّهَا النَّاسُ اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ هَلْ مِنْ خَالِقٍ غَيْرُ اللَّهِ يَرْزُقُكُم مِّنَ السَّمَاءِ وَالأَرْضِ لا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَأَنَّى تُؤْفَكُونَ} [سورة فاطر الآية :٣]

"Ey insanlar! Allah'ın üzerinizdeki nimetini hatırlayın. Sizin için gökten (yağmur yağdırıp) ve yerden (maden ve buna benzer şeyleri çıkarıp) rızık veren Allah'tan başka bir yaratıcı mı var?O'ndan başka hakkı ile ibâdet edilecek hiçbir ilâh yoktur.O halde nasıl oluyor da (O'nu birle-ekten ve O'na ibâdet etmekten) saptırılıyorsunuz."[1]

Bid'at ehli bazı kimselerin bu konulardan bazılarını inkâr etmelerine rağmen ehli sünnet vel-cemaat anlayışına göre kadere îmân, bu dört esası içermektedir.

Îmân, dil ile ikrâr edip kalp ile tasdik ettikten sonra, inandığını amelî olarak yaşamak olduğuna, Allah Teâlâ'nın emirlerini yerine getirmekle îmânın artacağına, mirlerini yerine getirmemekle azalaca-ına, şirk ve küfür dışında, zinâ, hırsızlık, faiz yemek, sarhoşluk verici şeyleri içmek, ana-babaya itaatsizlik etmek ve buna benzer büyük günahları işlediğinden dolayı bunları helâl saymadıkça- müslümanı tekfîr etmenin (kâfir saymanın)

[1] *Fâtır Sûresi: 3*

câiz olmadığına inanmak da Allah Teâlâ'ya îmân konusuna girer.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

{إِنَّ اللَّهَ لاَ يَغْفِرُ أَن يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَن يَشَاءُ} [سورة النساء الآية :٤٨]

"Hiç şüphesiz ki Allah, kendisine ortak koşulmasını (ve inkârı) asla bağışlamaz.Bunun dışındakileri dilediğine bağışlar."[1]

Rasûlullah-*salllallahu aleyhi ve sellem*-'den mütevâtir hadîslerle sabittir ki, kalbinde hardal tanesi kadar îmân olan bir kimseyi Allah Teâlâ cehennemden çıkaracaktır.

Allah Teâlâ için sevmek ve O'nun için kin beslemek, O'nun için dostluk kurmak ve O'nun için düşmanlık etmek de Allah'a îmânın gereklerindendir. u sebeple mü'min, mü'minleri sevip onlarla dost olur, kâfirlere de buğzedip onlara düşmanlık besler.

Bu ümmetin mü'minlerinin başında da Rasûlullah-*salllallahu aleyhi ve sellem*-'in ashâbı gelir.

Peygamber-*salllallahu aleyhi ve sellem*-'in:

---

[1] *Nisâ Sûresi:48*

((خَيْرُ الْقُرُونِ قَرْنِي ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ))

[متفق عليه]

"Dönemlerin en hayırlısı, benim yaşadığım dönemdir. Sonra onları izleyenler, sonra da onları izleyenlerdir."[1]

Hadîsi gereği, ehli sünnet vel-cemaat inancına sahip mü'minler, Rasûlullah*-salllallahu aleyhi ve sellem-*'in ashâbını sever, onlara dostluk besler ve onların peygamberlerden sonra insanların en fazîletlileri olduklarına inanırlar.

Ehli sünnet vel-cemaat inancına sahip mü'min-ler, Rasûlullah*-salllallahu aleyhi ve sellem-*'in ashâbından en fazîletli olanının sırasıyla Sıddık lakaplı Ebû Bekir,sonra Fârûk[2] lakaplı Ömer, sonra Zün-Nûreyn[3] lakaplı Osman, sonra Murtezâ[4] lakaplı Ali, onlardan sonra cennetle müjdelenen diğer altı sahâbe ve daha sonra diğer sahâbe geldiğine inanırlar. *-Allah onların hepsinden râzı olsun-.*

Ehli sünnet vel-cemaat inancına sahip mü'minler, sahâbe arasında geçen anlaşmazlıklar konusunda

---

[1] *Buhârî ve Müslim*

[2] ***Fâruk:*** *Hak ile bâtılı birbirinden ayırt eden kimse demektir.*

[3] ***Zün-Nûreyn:****İki nûr sâhibi kimse demektir.Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-'in iki kızıyla evlendiği için bu lakapla anılmıştır.*

[4] ***Murtezâ:*** *Râzı olunan kimse demektir.*

tarafsız kalır ve onların bu konuda içtihad ettiklerine, içtihad ettiği meselede doğruyu bulanın iki ecir, hata edenin de bir ecir kazandığına inanırlar.

Ehli sünnet vel-cemaat inancına sahip mü'min-ler, Rasûlullah-*salllallahu aleyhi ve sellem*-'in ehl-i beytine inanan mü'minleri sever, onlara ve mü'minlerin anneleri durumundaki Rasûlullah-*salllallahu aleyhi ve sellem*-'in hanımlarına dostluk besler ve Allah Teâlâ'nın onların hepsinden râzı olmasını dilerler.

Ehli sünnet vel-cemaat inancına sahip mü'minler, Rasûlullah-*salllallahu aleyhi ve sellem*-'in ashâbına buğzeden, onlara küfreden, ehl-i beyt hakkında aşırıya giden, onları Allah Teâlâ'nın uygun gördüğü makamdan daha yüksek makamlara yükselten ***Râfizîlerin***[1] yolundan uzak dururlar.

Ehli sünnet vel-cemaat inancına sahip mü'minler, söz ve fiilleriyle ehl-i beyte eziyet eden ***"Nâsıbların***[2] yoluna girmekten de uzak dururlar.

---

[1] ***Râfizîler:*** *Râfiza mezhebine mensup kimselerdir.Bunlar Şiânın aşırıları olup, Ebû Bekir ve Ömer'in halifeliğini kabul ettiği için Zeyd b. Ali el-Hüseyin'i terketmişler ve daha önce dedesinden yardımı esirgedikleri gibi, Kûfe'de yardımı ondan da esirgemişlerdir. Böylece onlara Râfiza denilmiştir.Bunlar Zeydiyye, İmâmiyye ve Keysâniyye olmak üzere üç gruba ayrılmışlardır.Bu üç grup da ayrıca kendi aralarında pek çok gruba ayrılmışlardır.Râfiza kelimesi,bazı âlimler tarafından Şiâ anlamında kullanılmıştır.Akâid meselesinde Şiânın çok azı ehli sünnet'e olmak üzere, bir kısmı Müşebbihe'ye, bir kısmı da Mu'tezile'ye uyar. (Mütercim)*

[2] ***Nevâsıb ya da Nâsıbe (Nâsıbîler)****: Hz.Ali ve Ehli Beyt'e karşı düşmanlık besleyen, onlara dil uzatan, söz ve hareketleriyle onlara eziyet eden, bununla da yetinmeyerek*

Burada özet olarak anlattığımız şeylerin hepsi Allah Teâlâ'nın, elçisi Muhammed-*salllallahu aleyhi ve sellem-* ile gönderdiği doğru inancın tâ kendisidir.Bu, cehennem azabından kurtularak cennete girecek fırka olan ehli sünnet vel-cemaat inancıdır.

Nitekim Peygamber-*salllallahu aleyhi ve sellem-* bu fırka hakkında şöyle buyurmaktadır:

((لاَ تَزَالُ طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّتِي عَلىَ الْحَقِّ مَنْصُورَةٌ لاَ يَضُرُّهُمْ مَنْ خَذَلَهُمْ حَتىَّ يَأْتِيَ أَمْرُ اللهِ سُبْحَانَهُ))

"Ümmetimden bir grup, hak yolda muzaffer olacak ve Allah Teâlâ'nın emri (kıyâmet günü) gelinceye kadar kendilerine karşı olanlar, onlara hiçbir zarar veremeyeceklerdir."

Başka bir hadîste şöyle buyurmaktadır:

((اِفْتَرَقَتِ الْيَهُودُ عَلىَ إِحْدىَ وَسَبْعِينَ فِرْقَةً، وَافْتَرَقَتِ النَّصارَى عَلىَ اثْنَتَيْنِ وَسَبْعِينَ فِرْقَةً، وَسَتَفْتَرِقُ هَذِهِ اْلأُمَّةُ عَلىَ ثَلاَثٍ وَسَبْعِينَ فِرْقَةً كُلُّهاَ فِي النَّارِ إِلاَّ وَاحِدَةً.قاَلَ

onların kâfir olduklarını söyleyip kanlarını akıtmayı helâl görenlerdir.Bunlar, Râfızîlerin karşıtlarıdırlar. (Mütercim)

الصَّحاَبَةُ: مَنْ هِيَ ياَ رَسُولَ اللهِ؟ قاَلَ: مَنْ كاَنَ عَلىَ مِثْلِ ماَ أَناَ عَلَيْهِ وَأَصْحاَبِي))

"Yahudiler, yetmiş bir fırkaya, Hristiyanlar da yetmiş iki fırkaya ayrıldılar.Bu ümmet de yetmiş üç fırkaya ayrılacaktır. Biri dışında hepsi cehenneme girecektir" buyurunca sahâbe: "O fırka hangisidir Ey Allah'ın Rasûlü? diye sordular.Peygamber-salllallahu aleyhi ve sellem-: "Benim ve ashâbımın bulunduğu yol üzere olanlardır" buyurdu.

Sımsıkı sarılması ve o yolda gidilmesi, ona aykırı hareket etmekten şiddetle sakınılması gereken inanç, işte bu inançtır.

Bu inançtan saparak onun aksine hareket edenler pek çoktur.Bunlardan bazıları putlara, bazıları meleklere, bazıları evliyâya, bazıları cinlere, bazıları ağaçlara, bazıları taşlara, bazıları da başka şeylere taparlar.

Bu gibi kimseler, peygamberlerin çağrısına uymamış, aksine onlara aykırı hareket edip onlarla inatlaşmışlardır.Tıpkı Kureyş kabilesiyle diğer bazı arap kabilelerinin Peygamberimiz Muhammed-*salllallahu aleyhi ve sellem*-'e karşı yaptıkları gibi.

Câhiliyet toplumu arapları, putlardan ihtiyaçla-rını gidermesini, hastalarına şifâ vermesini, düşmanla-rına karşı kendilerine yardım etmesini isterler ve o putlara kurbanlar kesip adaklarda bulunurlardı.

Rasûlullah-*salllallahu aleyhi ve sellem-* bu davranışlarının çirkin olduğunu söyleyip, onlara yalnızca Allah'a ibâdet etmelerini emredince, bunu garip karşılayıp kendisini inkâr ederek şöyle dediler:

{أَجَعَلَ الآلِهَةَ إِلَهًا وَاحِدًا إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ عُجَابٌ} [سورة ص الآية: ٥]

"O (Muhammed), (o kadar çok) ilâhları nasıl oldu da bir tek ilâh yaptı? Doğrusu, (haber verdiği ve insanları ona dâvet ettiği) bu, ne tuhaf bir şeydir."[1]

Peygamber-*salllallahu aleyhi ve sellem-* onları Allah'ın dînine dâvet etmeye, şirkten sakındırmaya ve onlara dâvet ettiği dînin hakikatini açıklamaya devam etmiş, nitekim Allah Teâlâ onlardan dilediğini doğru yola iletmiştir. Nitekim daha sonra insanlar Allah'ın dînine gruplar halinde girmeye başlamışlardır.

Rasûlullah-*salllallahu aleyhi ve sellem-* ve onun ashâbı-*Allah onlardan râzı olsun-* ile onlara güzellikle tâbi olanların aralıksız

---

[1] *Sâd Sûresi: 5*

olarak yürüttükleri dâvet uzunca bir cihâd-dan sonra Allah'ın dîni diğer dînlere üstün gelmiştir. Daha sonra durumlar değişti. İnsanların çoğuna cehâlet hâkim oldu. Öyle ki insanların çoğu câhiliye dînine yeniden döndüler. Peygamberler ve evliyâ konusunda aşırıya giderek onlara yalvarma ve onlardan medet dileme gibi şirke götüren amelleri işlemeye başladılar.

Bu insanların çoğu Lâ ilâhe illallah'ın anlamını câhiliye devrindeki müşrik araplar kadar bilemediler. Bu gibi durumdan Allah'a sığınırız.

Peygamber*-salllallahu aleyhi ve sellem-*'den sonra uzun süre geçmesine rağmen bu şirk, insanlar arasında cehâletin hâkim olması sebebiyle günümüze kadar yayılmaya devam etmiştir.

Günümüzde şirke düşen insanların gerekçesi de câhiliye devrindeki müşriklerin gerekçesinden pek farklı değildir.Câhiliye devrindeki müşrikler şöyle diyorlardı:

"Bu (putlar), Allah katındaki şefaatçılarımızdır. Biz, onlara (putlara), ancak bizi Allah'a iyice yaklaştır-sınlar diye ibâdet ediyoruz."

Nitekim Allah Teâlâ müşriklerin bu gerekçelerini boşa çıkararak kim olursa olsun kendisinden başkası-na

ibâdet edenin kendisine ortak koşmuş olduğunu belirterek şöyle buyurmuştur :

{وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لاَ يَضُرُّهُمْ وَلاَ يَنفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَـؤُلاء شُفَعَاؤُنَا عِندَ اللَّهِ} [سورة يونس من الآية :١٨]

"Onlar (müşrikler), Allah'ı bırakıp da kendilerine ne zarar,ne de fayda verebilecek şeylere tapıyorlar ve 'Bunlar Allah katında bizim şefaatçılarımızdır' diyorlar."[1]

Allah Teâlâ, âyetin devamında onların bu gerekçelerine şöyle karşılık vermektedir:

{قُلْ أَتُنَبِّئُونَ اللَّهَ بِمَا لاَ يَعْلَمُ فِي السَّمَاوَاتِ وَلاَ فِي الأَرْضِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ} [سورة يونس من الآية :١٨]

"(Ey Muhammed! Onlara) de ki: Siz, (şefaatçılarla ilgili) göklerde ve yerde bilemediği bir şeyi mi Allah'a haber veriyorsunuz? O, onların (ibâdette kendisine) ortak koştukları şeylerden münezzehtir."[2]

Allah Teâlâ bu âyette peygamberler ve evliyâ gibi kendisinden başkasına ibâdet etmenin -bu hareketi yapanın bunu başka bir adla adlandırsa dahi- bunun büyük şirk olduğunu belirtmiştir.

---

[1] *Yûnus Sûresi: 18*
[2] *Yûnus Sûresi: 18*

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda başka bir âyette şöyle buyurmaktadır:

{وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِن دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلاَّ لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَى} [سورة الزمر من الآية :٣]

"Allah'ı bırakıp da kendilerine birtakım dostlar edinenler, (şöyle derler): Biz, onlara (putlara), ancak bizi Allah'a iyice yaklaştırsınlar diye ibâdet ediyoruz."[1]

Allah Teâlâ onlara şöyle karşılık vermiştir :

{إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ إِنَّ اللَّهَ لا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ} [سورة الزمر من الآية :٣]

"Muhakkak ki Allah,ayrılığa düştükleri şeylerde (kıyâmet günü) onların (mü'minlerle müşriklerin) aralarında hükmünü (herkese hak ettiğini) verecektir.Şüphesiz ki Allah, (kendisine) iftirâ eden ve (âyetlerini) inkâr edeni asla doğru yola iletmez."[2]

Allah Teâlâ bu âyette yalvarma, korku, ümit ve buna benzer ibâdetlerin kendisinden başkasına yapıldığında kendisini inkâr etmek olduğunu açıkla-mış

---

[1] *Zümer Sûresi: 3*
[2] *Zümer Sûresi: 3*

ve ilâhlarının kendilerini Allah'a yaklaştırdığını söyleyen müşrikleri yalanlamıştır.

Çağımızdaki Marks ve Lenin gibi kimselere uyan inkârcı kâfirlerin inandıkları şeyler de doğru inanca zıt ve peygamberlerin getirdikleri şeylere aykırı fikir inançlarındandır.Bu kimseler, ideolojilerine ister sosyalizm, ister komünizm, ister baasçılık[1], isterse başka isimler versinler, bu inkârcıların temel prensip-leri şudur: *"Allah yoktur"* ve *"Hayat maddeden ibârettir"*.

Âhireti, cenneti, cehennemi ve bütün dînleri inkâr etmek, bunların temel prensiplerindendir. Yazdıkları kitapları okuyan birisi onların bulundukları yolu yakından görebilir.Hiç yok ki bütün semâvî dînlere zıt olan bu inanç, mensuplarını dünya ve âhirette en kötü âkibetlere götürür.

Bâtınîlik ve tasavvuf mezheplerine mensup bazı kimselerin, evliyâ dedikleri bazı kimseleri kâinatttaki işleri idâre etmede ve mahlûkâtın işlerini çekip çevir-mede Allah'a ortak yapmaları da doğru inanca aykırı olan inançlardandır.Onlar bu kimseleri Kutup[2], Veted[3], Ğavs[1]

---

[1] *Lübnanlı Marunî Hıristiyan Mişel Aflak tarafından kurulan* ***"Baasçılık/Diriliş"*** *hareketi, Arap milliyetçiliğine dayanan sosyalist bir harekettir.*
[2] ***Kutup:*** *Zamanın tek öncüsü anlamındadır.*
[3] ***Veted:*** *Zamanın tek dayanağı anlamındadır.*

ve benzeri isimlerle adlandırıyorlar ki bu isimleri ilahları için kendileri icât etmişlerdir.Bu ise, Allah Teâlâ'nın rubûbiyet sıfatları konusunda işlenen şirkin en çirkini ve câhiliye dönemindeki arapların şirkinden daha kötüdür.Çünkü müşrik araplar Rubûbiyette değil de Ulûhiyette (ibâdette) Allah'a ortak koşmuş, bu şirki de bolluk zamanında işlemişlerdir.Ancak sıkıntılı ve zor zamanlarda ibâdeti yalnızca Allah'a hâlis kılmışlardır.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

{فَإِذَا رَكِبُوا فِي الْفُلْكِ دَعَوُا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ} [سورة العنكبوت الآية :٦٥]

"(Müşrikler) gemiye bindikleri (ve boğulmaktan korktuklarında), dîni yalnızca Allah'a hâlis kılarak Allah'a yalvarırlar.Ancak (Allah) onları kurtarıp sâlimen karaya çıkardığında, onlar tekrar (Allah'a) ortak koşarlar."[2]

Ancak müşrik araplar, Rubûbiyetin yalnızca Allah'a âit olduğunu itiraf ediyorlardı.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

---

[1] ***Ğavs:*** *Yardıma koşan anlamındadır.*
[2] *Ankebût Sûresi: 65*

{وَلَئِن سَأَلْتَهُم مَّنْ خَلَقَهُمْ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ} [سورة الزخرف من الآية: ٨٧]

"(Ey Muhammed!) Müşriklere kendilerini kimin yarattığını sorarsan, '(Bizi) muhakkak ki Allah yarattı' diyeceklerdir."[1]

{قُلْ مَن يَرْزُقُكُم مِّنَ السَّمَاءِ وَالأَرْضِ أَمَّن يَمْلِكُ السَّمْعَ والأَبْصَارَ وَمَن يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيَّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَن يُدَبِّرُ الأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلاَ تَتَّقُونَ} [سورة يونس الآية :٣١]

"(Ey Muhammed! Müşriklere) de ki: Gökten (yağmur yağdırarak) ve yerden (bitkiler yeşerterek) size kim rızık veriyor? Ya da kulaklara ve gözlere kim sahip oluyor? Ölüden diriyi, diriden ölüyü kim çıkarıyor? (Kâinattaki) işleri kim idâre ediyor? (Bütün bunları yapan) Allah, diyeceklerdir.O halde onlara de ki: (Başkasına ibâdet ederseniz) Allah'ın (azabına mâruz kalmaktan) korkmuyor musunuz."[2]

Günümüz müşrikleri, eski müşrikleri iki şeyde geçtiler:

---

[1] *Zuhruf Sûresi: 87*
[2] *Yûnus Sûresi: 31*

Birincisi: Rubûbiyette bile Allah'a ortak koşmuşlardır.

İkincisi: Hem varlık, hem de darlıkta Allah'a ortak koşmuşlardır.Nitekim bunlarla içiçe yaşayan ve hallerini inceleyen, Mısır'da Hz. Hüseyin, Bedevî ve başkasının, Aden'de Ayderos, Yemen'de Hâdî, Şam'da İbn-i Arabî, Irak'ta Abdulkâdir Geylânî ve diğer meşhûr kimselerin türbeleri başında câhil insanların yaptıkları taşkınlıkları, Allah'ın hakkı olan ve O'na yapılması gereken ibâdeti başkalarına nasıl yaptıklarını gören birisi bu durumu iyi bilir. Buna karşı çıkacak ve Allah Teâlâ'nın, elçisi Muhammed*-salllallahu aleyhi ve sellem-* ve diğer peygamberleri gönder-diği tevhîdin hakikatini onlara anlatacak insanlar da azaldı.Bu durumu Allah'a havâle ederiz.

Allah Teâlâ'dan, onları doğru yola iletmesini, aralarında doğru yola çağıran dâvetçileri çoğaltma-sını, müslüman yöneticilerle âlimleri şirke karşı yapılacak mücâdelede muvaffak kılmasını ve şirke götüren sebepleri yok etmesini dileriz.

Hiç şüphe yok ki O, (duâları) hakkıyla işiten ve duâları kabul etmeye yakın olandır.

İsim ve sıfatlar konusunda doğru inanca zıt inançlardan birisi de, Allah'ın sıfatlarını reddeden ve O'nu kemâl sıfatların-dan soyutlayarak yokların, cansız ve imkânsız şeylerin sıfatlarıyla nitelendiren, ***Cehmiyye***[1], ***Mu'tezile***[2] ve onların izlediği yolda giden bid'at ehlinin inancıdır.Allah Teâlâ, bunların söyledikleri sözlerden münezzehtir.

---

[1] ***Cehmiyye:*** *Cehm b. Safvân'a uydukları için bu adla anılmışlardır.Cehm b. Safvân, sapık, bid'atçı ve Cehmiyye'nin başıdır.Tirmiz'de yetişen Cehm, Belh şehrine gider ve orada Mukâtil b.Süleyman'ın mescidinde onunla birlikte namaz kılar.İkisi münâzaralarda bulunurlar. Tirmiz şehrine sürülür.Ardından da kendisi Hâris b. Sureyc ile birlikte Benî Umeyye'den olan sultana karşı isyân çıkarır.Anlatıldığına göre, Selm b. Ahvez, Allah Teâlâ'nın Musa ile konuştuğunu inkâr ettiği için kendisini Isfahan'da hicrî 128 yılında öldürür.Merv veya Horasan'da öldürüldüğü de söylenir.Cehm b. Safvân, Allah'ın sıfatlarını inkâr etmiş ve Kur'an'ın yaratılmış (mahlûk) olduğunu söylemiştir. Yine kader konusunda Cebriyye'nin görüşlerini savunarak kulun irâdesini inkâr etmiş,îmânı sadece bilmekten (ilimden) ibâret görmüş, cennet ve cehennemin fâni (gelip geçici) olduğunu söylemiş, Allah Teâlâ'nın ilminin hadîs (sonradan) olduğunu ileri sürmüş ve buna benzer daha pekçok sapık görüşleri savunmuştur.*

[2] ***Mu'tezile****: Hasan Basrî'nin öğrencilerinden Vâsıl b. Atâ el-Ğazzâl, Ebû Huzeyfe el-Mahzûmî'nin hocasını terkederek kurduğu akâid mezhebine mensup olanlardır. Kaderiyye olarak da bilinirler.Başlarda Ebû Hâşim Abdullah b. Muhammed b. el-Hanefiyye'nin derslerine devam eden Vâsıl b. Atâ daha sonra Hasan Basrî'nin derslerine devam etmiştir.Sessiz kişiliği ve uzun boynuyla bilinen Vâsıl b. Atâ, günah işleyen kimse hakkında "fâsık, ne mü'min, ne de kâfirdir" dediği için Hasan Basrî kendisini meclisinden kovmuştur.Amr b. Ubey de kendisine katılarak Hasan Basrî'nin derslerinden çekilmişlerdir.Böylece kendilerine "çekilenler, ayrılanlar" anlamına gelen "Mu'tezile" adı verilmiştir.İnanç konusundaki görüşlerine gelince,bunlar beş esasta toplanmaktadır:*

1-Menzile Beynel-Menzileteyn: *Büyük günah işleyen kimse, dünyada îmân ve küfür arasındadır. (Yani ne mü'min, ne de kâfirdir.)*

2-Tevhîd: *Kadîm, Allah Teâlâ'nın zâtına nisbet edilen en önemli sıfat olup ondan başka müstakil ve kadîm sıfatlar O'na nisbet edilemez.Buna göre onlar, Cehmiyye gibi Allah'ın sıfatlarını inkâr etmişlerdir.*

3-Adl:*Kul,kendi fiillerini kendine ait müstakil bir irâde ile yapar.Yani kendi fiilini kendisi yaratır.Allah'ın bunda herhangi bir müdahalesi ve etkisi yoktur.Buna göre onlar, kader konusunda Kaderiyye ile aynı fikirdedirler.*

4- Va'd ve Vaîd: *Mü'minlerin mükâfatlandırılması (va'd) ve fâsıkların cezâlandırılması (vaîd) Allah'ın üzerine vâciptir.*

5-Emri bil-Ma'rûf ve Nehyi anil-Münker:*İyiliği emredip kötülükten alıkoymak, farzdır.*

Bu beş esasın dışında Kur'an'ın yaratılmış olduğu, mü'minlerin kıyâmet günü Rablerini göremeyecekleri, aklın nakilden önce geldiği ve aklın nakilden daha üstün olduğu gibi pekçok sapık fikirlere sahiptirler. (Mütercim)

Allah Teâlâ'nın sıfatlarından bir kısmını redde-dip bir kısmını isbât eden ***Eş'arîler***[1] de bu kısma girer.Zirâ Eş'arîler, isbât ettikleri sıfatlarda reddedip kaçtıkları sıfatların bir benzeri vardır. Onlar, sıfatların delillerini te'vil etmek sûretiyle naklî ve aklî delillere aykırı davranıp apaçık bir çelişki içerisine düşmüş-lerdir. Ehli sünnet vel-cemaat ise, Allah Teâlâ'nın kendisi için sâbit kıldığı veya elçisi Muhammed-*salllallahu aleyhi ve sellem*-'in O'nun hakkında sâbit kıldığı isim ve sıfatları gereği gibi sâbit kılmışlar, Allah'ı kullarına benzetmekten tenzih ederek O'nun isim ve sıfatlarını boşa çıkarma şâibesinden uzak tutmuşlardır.

Bu konudaki bütün delîllerle hareket ederek isim ve sıfatları tahrif etmemişler ve (anlamlarını) boşa

---

[1] ***Eş'ariler:*** *Ehli Sünnet'in büyük imamlarından Ebul-Hasen Ali b.İsmâîl b.İshâk b.Sâlim el-Eş'arî el-Yemânî el-Basrî'ye uyanlar anlamındadır.Ebul-Hasen el-Eş'arî, meşhûr sahâbî Ebu Musa el-Eş'arî'nin soyundandır.Yaşadığı dönemde kelâmcıların imamı olan Ebul-Hasen el-Eş'arî, itikâdî konularda önceleri Mu'tezile mezhebine mensup idi.Bu kırk yıl kadar sürmüştür.Ancak daha sonra bu görüşten vazgeçmiş ve ehli sünnetin yolunu benimsemiştir.Bununla da yetinmeyerek ehli sünnetin Mu'tezile'ye karşı en büyük savunucularından birisi olmuştur.O, "Makâlâtul-İslâmiyyîn", "es-Sıfât" ve "er-Raddu alel-Mücessime" gibi pek çok eser yazmıştır.Hicrî 324 başka bir rivâyete göre de 330 yılında Bağdat'ta vefât etmiştir.Ancak Ebul-Hasen el-Eş'arî'ye uyanların büyük bir bölümü onun bu son durumunu göz önüne almamış ve bazı itikâdî meselelerde onun yolundan ayrılmışlardır.Ebul-Meâlî el-Cuveynî ve Ebû Hâmid el-Ğazâlî bunların başında gelir.Amelin îmândan olmadığını ileri sürerek îmânda Mürcie'nin, Allah'ın sıfatlarını te'vil ederek de isim ve sıfatlar konusunda Te'vilcilerin yolunu izlemişlerdir.Allah'ın kelâmı konusunda ise, iki şey dışında Küllâbiyye'nin görüşünü benimsemişlerdir.Oysa Ebul-Hasen el-Eş'arî onların bu görüşlerinden berîdir.Bunun en güzel delîli; onun bu görüşlere bir cevap olarak yazdığı "el-İbâne an Usûlid-Diyâne" adlı eseridir.Bu eseri ömrünün sonlarına doğru yazmıştır.Bu eserinde îmân, isim ve sıfatlarla ilgili görüşlerini açıklamış ve ehli sünnet dışındaki sapık gruplara cevap vermiştir. (Mütercim)*

çıkarmamışlardır. Böylelikle –daha önce de açıklandığı gibi- başkalarının düştükleri çelişkiden kurtulmuşlardır.

İşte bu, ümmetin ilk müslümanları ile imâmla-rının izlediği dünya ve âhirette kurtuluş ve saâdete götürecek olan yoldur. Bu ümmetin sonu, ilk müslümanların düzeldiği inanç ile düzelir ki bu inanç da Kur'an ve sünnet'e uymak, onlara aykırı olan şeyleri terketmektir.

YALNIZCA ALLAH TEÂLÂ'YA İBÂDET ETMENİN FARZ OLUŞU VE ALLAH DÜŞMANLARINA GÂLİP GELMENİN YOLLARI:

Hiç şüphesiz ki dînen mükellef olan bir kimsenin yerine getirmesi gereken en önemli görev ve en büyük farz, göklerin, yerin ve büyük arşın sahibi olan Yüce Rabbine ibâdet etmesidir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

{إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ يُغْشِي اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٍ بِأَمْرِهِ أَلاَ لَهُ الْخَلْقُ وَالأَمْرُ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ} [سورة الأعراف الآية: ٥٤]

"(Ey insanlar!)Rabbiniz O Allahtır ki gökleri ve yeri altı günde yaratan, sonra (celâl ve azametine yaraşır bir şekilde) arşa istivâ eden, geceyi gündüzün üzerine elbise gibi giydirip gündüzün aydınlığını kaybettiren, gece ile gündüzün birbirini sürekli ve hızlı bir şekilde takip etmesini sağlayan, güneşi, ayı ve yıldızları emrine boyun eğmiş bir şekilde yaratandır.Biliniz ki yaratmak da, emretmek de O'na âittir.Âlemlerin Rabbi olan Allah, (her türlü noksanlıklardan) münezzehtir."[1]

Allah Teâlâ Kur'an-ı Kerîm'de cinleri ve insanları sadece kendisine ibâdet etmeleri için yarattığını haber vererek şöyle buyurmaktadır:

{وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالإِنسَ إِلاَّ لِيَعْبُدُونِ} [سورة الذّاريات الآية :٥٦]

"Ben, cinleri ve insanları ancak bana ibâdet etsinler diye yarattım."[2]

---

[1] *A'râf Sûresi:54*
[2] *Zâriyât Sûresi: 56*

Allah Teâlâ'nın cinleri ve insanları yaratma gâyesi olan bu ibâdet; namaz kılmak, oruç tutmak, zekât vermek, hac yapmak, rukû, secde ve tavaf etmek, kurban kesmek, adak adamak, korkmak, ümit etmek, imdat dilemek, yardım istemek ve her türlü duâyı yalnızca Allah Teâlâ'ya yapmaktır.

Allah Teâlâ'nın kitabı Kur'an ile emîn elçisi Muhammed-*salllallahu aleyhi ve sellem*-'in sünnetinin gösterdiği gibi, Allah Teâlâ'nın bütün emirlerini yerine getirmek ve yasaklarından da kaçınmak Allah'a ibâdete girer.

Allah Teâlâ cinlerin ve insanların hepsine, yaradılış gâyeleri olan bu ibâdeti yerine getirmelerini emretmiş, bütün peygamberleri bu gâye için göndermiş, bu ibâdeti açıklayıp ona dâvet etmek ve bu ibâdeti yalnızca kendisine yapmak için de kitaplar indirmiştir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

{يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُواْ رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ } [سورة البقرة الآية :٢١]

"Ey insanlar!Sizi ve sizden öncekileri yaratan,Rabbinize ibâdet edin.Umulur ki muttakîlerden olursunuz."[1]

Başka bir âyette şöyle buyurmaktadır:

{وَقَضَى رَبُّكَ أَلاَّ تَعْبُدُواْ إِلاَّ إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَاناً } [سورة الإسـراء الآية :٢٣]

"(Ey insan!) Rabbin sana yalnızca kendisine ibâdet etmenizi ve ana-babanıza iyilikte bulunmanızı kesin bir şekilde emretti."[2]

{وَمَا أُمِرُوا إِلاَّ لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقَيِّمَةِ} [سورة البينة الآية :٥]

"Halbuki onlara,dîni yalnızca O'na hâlis kılıp hanîfler olarak Allah'a ibâdet etmeleri, namaz kılmaları ve zekât vermeleri emrolunmuştu. İşte dosdoğru dîn, budur."[3]

Allah'ın kitabında bu anlamda pek çok âyet vardır.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

{وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانتَهُوا وَاتَّقُوا اللَّـهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ} [سورة الحشر من الآية :٧]

---

[1] *Bakara Sûresi:21*
[2] *İsrâ Sûresi: 23*
[3] *Beyyine Sûresi: 5*

"Rasûl (Muhammed-sallallahu aleyhi ve sellem-) size ne verdiyse veya hüküm olarak neyi meşrû kıldıysa, onu hemen alın.Neyi de (almaktan veya yapmaktan) yasakladıysa ondan hemen vazgeçin. (emirlerini yerine getirmek ve yasaklarından da kaçınmak sûretiyle) Allah'tan korkun. Şüphesiz ki Allah, (emir ve yasaklarına aykırı davranana) azabı çetindir."[1] ◌

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ أَطِيعُواْ اللَّهَ وَأَطِيعُواْ الرَّسُولَ وَأُوْلِي الأَمْرِ مِنكُمْ فَإِن تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِن كُنتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلاً} [سورة النساء الآية :٥٩]

"Ey îmân edenler! Allâh'a itaat edin.Rasûle (hak olarak getirmiş olduğu şeylere) de uyun.(Allâh'a isyanı emretmediği sürece) sizden olan (müslüman) idârecilere de itaat edin.Aranızda herhangi bir konuda anlaşmazlığa düşerseniz, gerçekten Allâh'a ve âhiret gününe inanıyorsanız, (o konuda hüküm vermek için) onu Allâh'(ın kitâbı Kur'an)a ve elçisi (Muhammed-sallallâhu aleyhi ve sellem-'in sünneti)ne götürün.Allâh'(ın kitâbı Kur'an)a ve elçisi (Muhammed-sallallâhu aleyhi ve sellem-'in sünneti)ne götürmek;

---

[1] *Haşr Sûresi: 7*

◌ *Bu âyet-i kerîme, Rasûlullah-salllallahu aleyhi ve sellem-'in kavlî, fiilî ve takrîrî sünnetine göre hareket etmenin farz olduğuna kesin bir delîldir. (Mütercim)*

sizin için (ayrılığa düşüp görüşlerinizle hareket etmenizden) daha hayırlı, sonuç bakımından da daha güzeldir."[1]

{مَّنْ يُطِعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ} [سورة النساء من الآية :٨٠]

"Her kim, Rasûl'e itaat ederse, Allah'a itaat etmiş olur."[2]

{وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولاً أَنِ اعْبُدُواْ اللَّهَ وَاجْتَنِبُواْ الطَّاغُوتَ}
[سورة النحل الآية :٣٦]

"Şüphesiz ki biz, (geçmişte) her ümmete bir peygamber gönderdik (ve ona şöyle söylemesini emrettik): 'Yalnızca Allah'a ibâdet edin. Tâğûta ibâdet etmekten sakının."[3]

وَمَا أَرْسَلْنَا مِن قَبْلِكَ مِن رَّسُولٍ إِلاَّ نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لا إِلَـهَ إِلاَّ أَنَـا فَاعْبُدُونِ} [سورة الأنبياء الآية :٢٥]

"(Ey Muhammed!) Senden önce hiçbir peygamber göndermedik ki ona; 'Benden başka hakkıyla ibâdet edilecek ilâh yoktur. O halde yalnızca bana ibâdet edin' diye vahyetmiş olmayalım."[4]

---

[1] *Nisâ Sûresi: 59*
[2] *Nisâ Sûresi: 80*
[3] *Nahl Sûresi:36*
[4] *Enbiyâ Sûresi: 25*

{الَر كِتَابٌ أُحْكِمَتْ آيَاتُهُ ثُمَّ فُصِّلَتْ مِن لَّدُنْ حَكِيمٍ خَبِيرٍ * أَلاَّ تَعْبُدُواْ إِلاَّ اللَّهَ إِنَّنِي لَكُم مِّنْهُ نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ} [سورة هود :١-٢]

"Elif.Lâm.Râ.(Allah tarafından Muhammed-sallallahu aleyhi ve sellem-'e indirilen bu) kitabın âyetleri (her türlü düzensizlik ve bâtıl şeylerden korunup) sağlamlaştırılmıştır.Sonra da hakîm ve her şeyden haberdâr olan Allah tarafından (emir ve yasak, helâl ve haram olan şeyler) açıklanmıştır. (Kur'an'ın indirilmesi,ahkâmının geniş bir şekilde açıklanması ve âyetlerinin sağlamlaştırılması) Allah'tan başkasına ibâdet etmemeniz içindir.(Ey insanlar!) Şüphesiz ki ben size (Allah tarafından gönderilmiş, sizi onun azabından uyaran) bir uyarıcı ve (onun sevabını müjdeleyen) bir müjdeleyiciyim."[1]

Bu muhkem âyetlerle Allah Teâlâ'nın kitabında bu anlama gelen diğer âyetler, ibâdetin yalnızca Allah'a hâlis kılınmasının farz olduğunu ve bunun dînin aslı ve esası olduğunu gösterir.

Yine bu âyetler, cinlerle insanların yaratılması, peygamberlerin gönderilmesi ve kitapların indirilmesindeki hikmetin bu olduğunu gösterir.Bu konuya önem vermek, bu konuda bilgi sahibi olmak ve İslâm'a mensup

---

[1] *Hûd Sûresi: 1-2*

pek çok kimsenin bu dalâlete düşerek peygamberler,sâlih kimseler hakkında aşırıya gidip kabirlerinin üzerine binâ yapmak, kabirlerin üzerini mescidler ve kubbeler edinmek, kabirlerde yatanlardan medet ummak,ölülere sığınmak, ihtiyaç ve sıkıntılarını gidermelerini istemek, hastalarına şifâ vermelerini istemek, düşmanlarına karşı kendilerine yardım etmelerini beklemek gibi tevhîde aykırı olan büyük şirkten şiddetle kaçınmak her akıl-bâliğ olan müslümana farzdır.

Rasûlullah-*salllallahu aleyhi ve sellem*-'den Allah'ın kitabı Kur'an-ı Kerîm'in delâlet ettiği anlamlarla aynı doğrultuda sahîh hadîsler rivâyet olunmuştur.

Buhârî ve Müslim'in sahihlerinde Muâz b. Cebel'den-*Allah ondan râzı olsun*- rivâyet olunduğuna göre, Peygamber-*salllallahu aleyhi ve sellem*- şöyle buyurmaktadır:

((أَتَدْرِي ما حَقُّ اللهِ عَلَى الْعِبَادِ وَما حَقُّ الْعِبادِ عَلَى اللهِ ؟ فَقَالَ مُعَاذٌ: اللهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ، فقَالَ النَّبِيُّ ﷺ:

حَقُّ اللهِ عَلَى الْعِبَادِ أَنْ يَعْبُدُوهُ وَلاَ يُشْرِكُوا بِهِ شَيْئاً وَحَقُّ الْعِبَادِ عَلَى اللهِ أَنْ لاَ يُعَذِّبَ مَنْ لاَ يُشْرِكُ بِهِ شَيْئاً))

"('Ey Muâz!)Allah'ın kulları üzerinde (yerine getirilmesi gereken) hakkının,[1] kulların da Allah'ın üzerindeki hakkının neler olduğunu bilir misin?[2] dedi.Muâz:'Allah ve Rasûlü daha iyisini bilirler' dedi. Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem-: Allah'ın kulları üzerinde yerine getirilmesi gereken hakkı; yalnızca O'na ibâdet etmeleri ve hiçbir şeyi O'na ortak koşmamalarıdır.Kulların da Allah'ın (lütûf ve ihsanı ile kendisine gerekli kıldığı) hakkı; O'na hiçbir şeyi ortak koşmayanlara Allah'ın azap etmemesidir."

Buhârî'nin sahîhinde Abdullah b. Mes'ud'dan *-Allah ondan râzı olsun-* rivâyet olunduğuna göre, Peygamber *-salllallahu aleyhi ve sellem-* şöyle buyurmaktadır:

((مَنْ مَاتَ وَهُوَ يَدْعُو لِلّٰهِ نِداًّ دَخَلَ النَّارَ))

---

[1] Bu hak, Allah Teâlâ'nın kulları üzerindeki farz olan hakkıdır.Zirâ Kur'an ve Sünnet, bu hakkı açıklamak için gelmiş; hatta bütün peygamberler Allah'ın kulları üzerindeki en büyük hakkının bu olduğunu belirtmek için gönderilmişlerdir.(Mütercim)

[2] Bu hak, ilim ehlinin ittifakıyla Allah Teâlâ'nın lütuf ve ihsanıyla kendisine gerekli kıldığı haktır.Allah Teâlâ kudsî bir hadîste:"Zulmü nefsime haram kıldım." buyurduğu gibi,hikmeti gereği dilediği şeyi kendi nefsine haram,dilediğini de gerekli kılar.(Mütercim)

"Allah'a eş (benzer) koştuğu halde ölen kimse, cehenneme girer."

Müslim'in sahîhinde Câbir b. Abdullah'tan*-Allah ondan râzı olsun-* rivâyet olunduğuna göre, Peygamber *-salllallahu aleyhi ve sellem-* şöyle buyurmaktadır:

((مَنْ لَقِيَ اللّٰهَ لاَ يُشْرِكُ بِهِ شَيْئاً دَخَلَ الْجَنَّةَ، وَمَنْ لَقِيَهُ يُشْرِكُ بِهِ شَيْئاً دَخَلَ النَّارَ))

"Her kim, Allah'a ortak koşmadan ölürse, cennete girer.Her kim de Allah'a ortak koşarak ölürse, cehenneme girer."

Bu anlamda pek çok hadis vardır.Tevhîd meselesi, en önemli ve büyük bir meseledir.Nitekim Allah Teâlâ peygamberi Muhammed*-salllallahu aleyhi ve sellem-*'i tevhîde dâvet etmesi ve şirkten sakındırması için göndermiştir.

Muhammed*-salllallahu aleyhi ve sellem-* Allah Teâlâ'nın kendisini gönderdiği vahyi insanlara en iyi bir şekilde tebliğ etmiş, Allah için mâruz kaldığı en çetin eziyet-lere karşı sabretmiş, ashâbı da *-Allah onlardan râzı olsun-* dâveti tebliğ etmek için onunla birlikte bu eziyetlere sabretmişlerdir.Nihâyet Allah Teâlâ, Arap yarımada-sından bütün putları ortadan kaldırmış ve insanlar Allah'ın

dînine gruplar hâlinde girmişlerdir.Kâbe'nin içerisinde ve çevresindeki bütün putlar kırılmıştır.

Yine, Lât,Uzzâ ve Menât ve bazı Arap kabileleri arasında bulunan putlar da yıkılıp yerle bir edilmiştir. Böylece Allah'ın sözü yücelmiş ve Arap yarımadası-na İslâm hâkim olmuştur.

Daha sonra müslümanlar, dâvet ve cihâd etmek için Arap yarımadasının dışına yönelmiş, Allah Teâlâ onların aracılığı ile kendisine saadet takdir edilmiş olanları doğru yola iletmiştir.Yine onlar aracılı-ğıyla Allah Teâlâ dünyanın dört bir tarafında hak ve adâleti yaymış, böylelikle onlar hidâyet önderleri ve hakkın komutanları, adâlet ve ıslâha çağıran dâvetçiler olmuşlardır.Hidâyet önderleriyle hakkın komutanları yolundan giden tâbiîn ve onlara güzel bir şekilde tâbi olanlar da onların yolundan giderek Allah'ın dînini yayıyor,insanları Allah'ın birliğine dâvet ediyor, canları ve mallarıyla Allah yolunda cihâd ediyor,Allah yolunda hiçbir kınayıcının kınamasından korkmuyorlardı.

Nitekim Allah Teâlâ onları te'yid etmiş, düşmanlarına karşı onlara yardım ederek onları zafere ulaştırıp onlara vâdettiklerini yerine getirmiştir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَنصُرُوا اللَّهَ يَنصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ}

[سورة محمد الآية :٧]

"Ey îmân edenler!Eğer Allah'ın dînine yardım ederseniz, O da size (düşmanlarıza karşı) yardım eder ve ayaklarınızı sağlam tutar."[1]

{وَلَيَنصُرَنَّ اللَّهُ مَن يَنصُرُهُ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ * الَّذِينَ إِن مَّكَّنَّاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَأَمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنكَرِ وَلِلَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ} [سورة الحج من الآيتين :٤٠-٤١]

"Allah'ın dînine yardım edene, muhakkak ki Allah da (düşmanına karşı) ona yardım eder.Şüphesiz ki Allah güçlüdür, gâliptir. (Kendilerine yardım edeceğimizi vâdettiğimiz) mü'minler, kendile-rine yeryüzünde iktidar verirsek, namazı kılar, zekâtı verir, iyiliği emreder ve kötülükten alıkoyarlar.İşlerin sonu Allah'a varır."[2]

Bundan sonra insanlar değişti.Ayrılığa düşüp cihâd konu-sunda gevşek davranıp rahatı tercih ederek şehevî

---

[1] *Muhammed Sûresi: 7*

[2] *Hac Sûresi: 40-41*

arzularına uydular.Bu sebeple, Allah'ın koruduğu kimseler dışında aralarında türlü kötülükler ortaya çıktı.Allah Teâlâ da yaptıklarına karşılık olarak onlara bahşettiği nimetleri değiştirmiş ve başlarına düşmanlarını musallat etmiştir. Rabbin kullarına hiç zulmetmez.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

{ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ لَمْ يَكُ مُغَيِّرًا نِّعْمَةً أَنْعَمَهَا عَلَى قَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُواْ مَا بِأَنفُسِهِمْ} [سورة الأنفال من الآية :٥٣]

"Bu (ceza), bir topluluk kendilerinde bulunanı (güzel ahlâk ve meziyetleri, kötü ahlâk ve meziyetlerle) değiştirmedikçe, Allah'ın kendilerine verdiği nimeti değiştirmeyeceğinden (çekip almayacağından) dolayıdır."[1]

O halde, Allah Teâlâ'ya dönmek, ibâdeti yalnızca O'na hâlis kılmak, geçmişte yapılan hata ve günahlara tevbe etmek, Allah'ın kendilerine emret-tiği farzları yerine getirip haram kıldığı şeylerden sakınmak, bunu birbirlerine tavsiye etmek ve bu konuda birbirlerine yardım etmek, devlet ve halk olarak herkesin üzerine farzdır.

---

[1] *Enfâl Sûresi: 53*

Bunların en önemlisi, şeriat cezâlarını uygula-mak ve her konuda insanlar arasında şeriatla hükmetmek, Allah'ın şeriatına aykırı olan, insanların çıkarmış oldukları kanunları kaldırıp geçersiz kılmak, bu kanunlarla hükmetmemek ve bütün halkları Allah'ın şeriatıyla hükmetmeye mecbur kılmak gerekir.

Yine, insanları dînlerinde bilgilendirerek İslâm bilincini yaymak, birbirlerine hakkı tavsiye ederek bu uğurda sabır göstermek, iyiliği emredip kötülükten alıkoymak ve bu konuda yöneticileri teşvik etmek, âlimlerin üzerine farzdır.

Yine, şeriata aykırı ideoloji ve sistemlerden sosyalizm,baasçılık,ırkçılık ve benzeri yıkıcı ideolojilerle mücâdele etmek gerekir.Böylelikle Allah Teâlâ müslümanlar için bozuk olan şeyleri düzeltir, ellerin-den gitmiş olan şeyleri onlara geri iâde eder, onları geçmişteki izzet ve şereflerine yeniden kavuşturur, düşmanlarına karşı onlara yardım eder ve onları yeryüzünde iktidar sahibi kılar.

Nitekim doğru sözlülerin en doğrusu Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

{ وَكَانَ حَقًّا عَلَيْنَا نَصْرُ الْمُؤْمِنِينَ } [سورة الروم من الآية :٤٧]

"Mü'minlere yardım etmek, üzerimize bir haktır."[1]

{وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُم فِي الأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَى لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُم مِّن بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا وَمَن كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ فَأُوْلَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ} [سورة النور الآية: ٥٥]

"Allah, sizden îmân edip iyi işler yapanlara, kendilerinden öncekileri sahip ve hâkim kıldığı gibi, onları da yeryüzünde sahip ve hâkim kılacağını, onlar için beğenip seçtiği İslâm'ı yerleştirip koruyacağını ve korku hâlinden sonra onlara güven sağlayacağını vâdetmiştir.Onlar, bana ibâdet eder ve hiçbir şeyi ortak koşmazlar.Kim de bundan sonra inkâr (nimetlerime nankörlük) ederse, işte onlar (Allah'a itaatten çıkan) fâsıklardır."[2]

---

[1] *Rûm Sûresi: 47*

[2] *Nûr Sûresi: 55*

{إِنَّا لَنَنصُرُ رُسُلَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ يَقُومُ الأَشْهَادُ * يَوْمَ لا يَنفَعُ الظَّالِمِينَ مَعْذِرَتُهُمْ وَلَهُمُ اللَّعْنَةُ وَلَهُمْ سُوءُ الدَّارِ}

[سورة غافر الآيتان :٥١-٥٢]

"Muhakkak ki biz, elçilerimize ve îmân edenlere, hem dünya hayatında hem de şâhitlerin (meleklerin, peygamberlerin ve mü'minlerin) şâhitlik edecekleri günde yardım eder (ve kendilerine eziyet edenlere karşı onları destekler)iz.O günde zâlimlere özür dilemeleri hiçbir fayda vermeyecektir.Lânet (Allah'ın rahmetin kovulmak) onlarındır. Kötü yurt (cehennem) de onlarındır."[1]

Müslüman liderlerle halkları düzeltmesini, kendilerini dînde bilgili kılıp takvâ üzerinde birleştirmesini, hepsini dosdoğru yola iletmesini, onlarla İslâm dînine yardım edip bâtılı zelil kılmasını, iyilik ve takvâda onların hepsini muvaffak kılmasını, birbirlerine hakkı tavsiye etmelerini ve bu uğurda sabır göstermelerini Allah Teâlâ'dan dileriz.Zirâ bunu yapacak olan ve buna gücü yeten yalnızca O'dur.

Allah'ın salât ve selâmı, Allah'ın kulu, elçisi ve yaratılmış-ların en hayırlısı, Peygamberimiz Abdullah oğlu

[1] *Mü'min (Ğâfir) Sûresi: 51-52*

Muhammed'e, âilesine, ashâbına ve O'nun yoluna uyanların üzerine olsun.

Allah'ın selâmı, rahmeti ve bereketleri üzerinize olsun.

MÜSLÜMANI İSLÂM'DAN ÇIKARAN HALLER

Müslüman Kardeş!

Bilmelisin ki Allah Teâlâ bütün kullarına İslâm'a girmelerini, ona sımsıkı sarılmalarını,İslâm'a aykırı olan şeylerden sakınmalarını farz kılmış ve bu esaslara dâvet etmesi için peygamberi Muhammed*-salllallahu aleyhi ve sellem-*'i de göndermiştir.

Allah*-azze ve celle-* elçisi Muhammed*-salllallahu aleyhi ve sellem-*'e uyanın hidâyet üzere olacağını, ondan yüz çevirenin ise dalâlette olacağını haber vermiş ve birçok âyette, dînden dönmeye sebep olan şeyler-den, her türlü küfür ve şirkten sakındırmıştır.

İslâm âlimleri*-Allah onlara rahmet etsin-* *"Mürtedin (dînden dönenin) hükmü"* bölümünde müslümanı dîninden

çıkaran, canının ve malının helâl kılanmasına sebep olan birçok şeyi zikretmişlerdir.

Müslümanı dînden çıkaran şeylerin en tehlikelisi ve en çok vukû bulanı on tanedir.[1]

Bunlardan sakınman ve başkalarını da sakındırabilmen için, sana bunları özetle saydıktan sonra kısaca izâh edeceğiz.

Müslümanı dînden çıkaran 10 husus şunlardır:

Birincisi:

İbâdette bir şeyi Allah Teâlâ'ya ortak koşmaktır.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

{إِنَّ اللَّهَ لاَ يَغْفِرُ أَن يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَن يَشَاء} [سورة النساء الآية :٤٨]

"Hiç şüphesiz ki Allah, kendisine ortak koşulmasını (ve inkârı) asla bağışlamaz.Bunun dışındakileri dilediğine bağışlar."[2]

Başka bir âyette ise şöyle buyurmaktadır:

---

[1] *Müslümanı dînden çıkaran bu on hususu Muhammed b. Süleyman et-Temîmî ve diğer bazı âlimler yazdıkları kitaplarda zikretmişlerdir.-Allah onlara rahmet etsin-.*

[2] *Nisâ Sûresi:48*

{إِنَّهُ مَن يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّــارُ وَمَــا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنصَارٍ} [سورة المائدة من الآية :٧٢]

"Hiç şüphesiz ki kim Allah'a ortak koşarsa, Allah ona cenneti haram kılmıştır.Onun barınacağı yer, cehennem-dir.Zâlimler için (onları cehennemden kurtaracak) yardımcılar da yoktur."[1]

Ölülere yalvarıp onlardan medet ummak, onlara adak adamak ve kurban kesmek de şirk çeşitlerindendir.

İkincisi:

Her kim, kendisi ile Allah arasına aracılar koyar, onlara yalvarır, onlardan şefaat diler veya onlara tevekkül ederse, icmâ ile kâfir olur.

Üçüncüsü:

Her kim, müşrikleri kâfir saymaz, onların kâfir olduklarından şüphe eder veya onların izledikleri yolun da doğru olduğunu söylerse, kâfir olur.

Dördüncüsü:

Tâğutların hükmünü, Peygamber-*salllallahu aleyhi ve sellem*-'in hükmüne tercih edenler gibi, her kim başkası-nın yolunun Peygamber-*salllallahu aleyhi ve sellem*-'in yolundan daha

---

[1] *Mâide Sûresi: 72*

iyi olduğuna veya başkasının hükmünün O'nun hükmünden daha iyi olduğuna inanırsa, kâfir olur.

Aşağıda saydıklarımız da dördüncü kısma girer :

1. İnsanların çıkardıkları kanun ve nizamların İslâm şeriatından daha üstün olduğuna,

2. İslâm nizâmının bu çağda uygulanmasının doğru olamayacağına,

3. İslâm dîninin müslümanların geri kalmasına neden olduğuna,

4. İslâm dîninin kişinin kendisi ile Rabbi arasın-daki ilişkiye has olup, hayatın diğer bölümlerini kapsamayacağına inanan kimse kâfir olur.

5. Allah'ın hükmünü uygulayıp hırsızın elini kesmenin veya zinâ eden evli insanı taşlayarak öldürmenin bu çağa uygun olmadığını söylemek.

6. Şer'î muâmelelerle cezâî meselelerde veya başka konularda Allah'ın indirdiği hükümlerden başka hükümleri uygulamanın câiz olduğuna inanmak. Başka hükümlerin şeriat hükmünden daha üstün olduğuna inanmasa bile uygulayan kimse de kâfirdir.Çünkü o, bu sûretle Allah'ın icmâ ile haram kıldığını helâl kılmış olur.Zinâ, içki, fâiz ve Allah'ın şeriatından başkasıyla

hükmetmek gibi, dinen haram olduğu delillerle bilinen hükümleri helâl sayan kimse de müslümanların oybirliği ile kâfir olur.

Beşincisi:

Her kim, Rasûlullah-*salllallahu aleyhi ve sellem*-'in getirmiş olduğu bir şeyi buğzederse, o ameli yapmış olsa bile kâfir olur.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

{ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَرِهُوا مَا أَنزَلَ اللَّهُ فَأَحْبَطَ أَعْمَالَهُمْ} [سورة محمد الآيــة: ٩]

"Böyledir.Çünkü onlar, Allah'ın (Muhammed'e) indirdiğinden (Kur'an'dan) hoşlanmamışlar, bu sebeple Allah da onların yaptıklarını boşa çıkarmıştır."[1]

Altıncısı:

Her kim, Rasûlullah-*salllallahu aleyhi ve sellem*- dîninden herhangi bir şeyle, dînin sevap ve cezâsı ile alay ederse, kâfir olur.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

---

[1] *Muhammed Sûresi: 9*

{قُلْ أَبِاللَّهِ وَآيَاتِهِ وَرَسُولِهِ كُنتُمْ تَسْتَهْزِؤُونَ * لاَ تَعْتَذِرُواْ قَدْ كَفَرْتُم بَعْدَ إِيمَانِكُمْ} [سورة التوبة من الآيتين :٦٥-٦٦]

"(Ey Muhammed! Onlara) de ki: Siz, Allah ile, O'nun âyetleri ile ve O'nun elçisi ile mi alay ediyordunuz? Hiç özür dilemeyin. (Özür dilemeniz faydasızdır).Çünkü siz, alay ettiğiniz bu sözünüzle îmân ettikten sonra kâfir oldunuz."[1]

Yedincisi:

Büyü yapmak.Kocasını seven kadını büyü yolu ile kocasından nefret ettirmek sûretiyle arasını açma-ya çalışmak veya birtakım şeytânî yollarla insana sevmediği ve istemediği bir şeyi sever ve ister hale getirmek de büyü çeşitlerindendir.Her kim, bunu yapar veya yapılmasına râzı olursa, kâfir olur.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

{وَمَا يُعَلِّمَانِ مِنْ أَحَدٍ حَتَّى يَقُولاَ إِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلاَ تَكْفُـــرْ} [ســـورة البقرة من الآية :١٠٢]

"O iki melek, (insanlara) nasihat ederek sihri öğrenme-meyi îkâz eder ve; «Sihri öğrenerek şeytanlara itaat edip

[1] *Tevbe Sûresi:65-66*

kâfir olma» demedikçe de hiç kimseye sihri öğretmezlerdi."[1]

Sekizincisi:

Müslümanlara karşı müşriklerle kâfirleri destekle-yip onlara arka çıkmak ve yardım etmek.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

{وَمَن يَتَوَلَّهُم مِّنكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ إِنَّ اللَّهَ لاَ يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ}
[سورة المائدة من الآية :٥١]

"Sizden her kim, onları (yahûdî ve hıristiyanları) dost edinirse, o da onlardandır. Şüphesiz ki Allah, (kâfirleri dost edinen) zâlimleri (kâfirleri) asla doğru yola iletmez."[2]

Dokuzuncusu:

Her kim, bazı insanların Muhammed-*salllallahu aleyhi ve sellem*-'in şeriatının dışına çıkabileceklerine (O'nun dîninden başka bir dîne tâbi olabileceklerine) inanırsa, kâfir olur.

{وَمَن يَبْتَغِ غَيْرَ الإِسْلاَمِ دِينًا فَلَن يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ} **[سورة آل عمران الآية :٨٥]**

---

[1] *Bakara Sûresi:102*
[2] *Mâide Sûresi:51*

"Her kim, İslâm'dan başka bir dîn ararsa, bilsin ki o dîn kendisinden aslâ kabul edilmeyecektir.Âhirette de o kimse, hüsrâna uğrayanlardan olacaktır."[1]

Onuncusu:

Allah'ın dîninden yüz çevirmek, İslâmın doğru olarak bilinen hükümlerini (kibrilenerek) öğrenmemek ve (bildiği halde) o hükümleri yaşamamak.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmaktadır:

{وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّن ذُكِّرَ بِآيَاتِ رَبِّهِ ثُمَّ أَعْرَضَ عَنْهَا إِنَّا مِنَ الْمُجْــــرِمِينَ مُنتَقِمُونَ} [سورة السجدة الآية :٢٢]

"Kendisine Rabbinin âyetleri hatırlatıldığı halde, (onlardan yüz çevirip öğüt almayarak) kibirlenen kimseden daha zâlim kim olabilir?Muhakkak ki biz, (âyetlerimizden yüz çevirip onlardan faydalanmayan) günahkârlardan intikam alacağız."[2]

İnsanı dînden çıkaran bu şeyleri, şaka veya ciddî olarak veyahut da korkudan dolayı yapan arasında hiçbir fark yoktur. Ancak zorlandığı için yapan bundan müstesnâdır.Bunların hepsi en büyük tehlike ve en çok

---

[1] *Âl-i İmrân Sûresi:85*

[2] *Secde Sûresi: 22*

vukû bulanları olup müslümanın bunlardan sakınması ve bunlara düşmekten korkması gerekir.

Allah'ın gazabını ve acıklı azabını gerektiren şeylerden Allah'a sığınırız.Allah Teâlâ, yaratılmışların en hayırlısı Muhammed-*salllallahu aleyhi ve sellem*-'e,âline ve ashâbına salât ve selâm eylesin.